

ÖDEMiŞ MEZAR TAŞLARI

YAZAR: Dr. Edip YILMAZ
EDİTÖR: Dr. Ahmet ÖZDEMİR

IKSAD
Publishing House

ÖDEMİŞ MEZAR TAŞLARI

Yazar:

Dr. Edip YILMAZ

Editör:

Dr. Ahmet ÖZDEMİR

Copyright © 2019 by iksad publishing house
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced,
distributed, or transmitted in any form or by
any means, including photocopying, recording, or other electronic or
mechanical methods, without the prior written permission of the publisher,
except in the case of
brief quotations embodied in critical reviews and certain other
noncommercial uses permitted by copyright law. Institution of Economic
Development And Social
Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

kongreiksad@gmail.com

www.iksad.net

www.iksad.org.tr

www.iksadkongre.org

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.

Iksad Publications – 2019©

ISBN: 978-625-7029-30-8

Cover Design: İbrahim Kaya

November / 2019

Ankara / Turkey

Size = 16 x 24 cm

ÖNSÖZ

“Ziyaretten murad olan bir duadır, bu gün bana ise yarın sanadır”. Mezar taşlarına yazılmış kısa ve en anlamlı cümlelerdendir. Hayatın ölümlle son bulmadığına inanan insanlar, ölümlerine son görevlerini, bir nevi bekleme salonu konumunda olan mezarlarını düzenli bir şekilde yaparak yerine getirmeye çalışmışlardır. Her ne kadar İslam dininde süslü mezar yapımına sıcak bakılmamışsa da; Türkler, İslâmiyetten önce kurgan adını verdikleri oda tipi mezarlar ile balbal dedikleri mezar taşı geleneğini Müslüman olduktan sonra da devam ettirmişler ve onlara İslami bir kimlik giydirmeyi de ihmal etmemişler. Kurganın yerini Türbe ve kümbetler alırken, balballar da yerini de şahide denilen mezar taşlarına bırakmışlardır.

Atalarımız, kelime anlamı olarak “ziyaret edilen yer” anlamına gelen mezarlıklardaki mezar taşlarına yazdıkları anlamlı ve ibret verici kelime ve cümlelerle, ziyarete gelen insanlara dünyanın fani olduğunu, kendilerinin de önceleri kendileri gibi salınıp gezdiklerini, fakat sonunda kaçınılmaz gerçek olarak burada olduklarını ifade eder mahiyetteki yazıları içeren kitabelerle ziyaretçileri irşad ve ikaz etmekten geri durmamışlar ve böylece İslâmın hoş karşılamadığı bu tür süslü mezar yapmalarında kendilerine bir mazeret bulmuş gibidirler.

Mezarların, türbe ve kümbet adı verilen üstü kapalı oda şeklinde olanların yanında üzeri açık, ya da taş ve mermer vb. bir kapakla örtülü sanduka tipli ve ya üzeri düz olanları mevcuttur. Ancak incelememizin konusu olan Ödemiş merkezdeki Tombaklı mezarlığında sadece baş ve ayak taşları mevcut olan toprak mezarlar mevcuttur. Diğer mezar

tiplerine burada rastlanılmamıştır. Değişik yerlerden getirilip müzeye konan mezar taşları da aynı durumdadır.

2009-2010 tarihlerinde Ödemiş ve çevresinde yaptığımız araştırma ve incelemelerde, Başta Ödemiş merkez olmak üzere 32 belde ve köyde 2600'ü aşkın mezar taşı tespit edilerek kayıt altına alınmıştır. Tabiat şartları, vatandaşın bilinçsiz yaklaşımı sebebiyle maalesef birçok mezarlık ve mezar taşı tahribata uğramış ve böylece geçmişe ışık tutan birer tarih hazinesi niteliğindeki taşlar yok olmuş ve olmaktadır. Eğer önlem alınmazsa, gelecek birkaç yıl zarfında şu an mevcut olan mezar taşlarının birçoğu satır aralarında ve kitap sayfalarında acı birer hatıra olarak kalacaktır. Özellikle bu yörede en fazla tahribata maruz kalan merkez Tombaklı mezarlığıdır. Yetkililerin gerekli önlemleri almaları ve vatandaşların bilinçlendirilerek bu değeri tarihi varlıkların yok olmasına engel olunmalıdır.

Ödemiş merkezinde bulunan Tombaklı Mezarlığı ile ve Ödemiş müzesindeki mevcut mezar taşlarını konu alan bu çalışmamızla hem araştırmacılara, hem de Ödemişlilere geçmişten bir pencere açmayı amaçlıyoruz. Faydalı olabilmişsek kendimizi mutlu addederiz. Merkez Sungurlu mezarlığında bulunan dört tarihi mezar hakkında yapılan inceleme, Yar. Doç. Dr. Bilal Sezer tarafından Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Dergisinin 21 sayısında 2008 yılında yayınlanmış olduğundan çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Ödemiş müzesi bahçesi ile müze içerisinde bulunan 25 adet mezar taşı ile Tombaklı mezarlığında bulunan 75 adet mezar kataloğa alınarak incelemeye tabi tutulmuştur. Bunların dışında kırık durumda

olup sadece çok az bir kısmı kalmış bazı mezar taşı parçaları da katalogun sonuna eklenmiştir.

Doktora tezimizin yeniden düzenlenerek elde ettiğimiz bu çalışmada, bize gereken alakayı göstererek çalışmamızın çevrede duyulmasını sağlayan yerel basına, özellikle ÖRT mensuplarına, ayrıca bize desteklerini her ortamda dile getiren ve çalışmamızı yayınlayarak Ödemişliler ve meraklıların istifadesine sunan Ödemiş Eski Belediye Başkanı Sayın Bekir Keskin'e, diğer taraftan bize her an destek olan İlçe Milli Eğitim Eski Müdürü Sayın Cevdet Ünlü Hocamıza, aziz dostumuz Bademli Ortaokulu Okulu Müdürü Sayın Ramazan Göçen'e, Milli Eğitim Müdürlüğü eski çalışanı İlhan Biçer'e ve duyarlılıkları ile bize şevk veren tüm Ödemişlilere şükranlarımızı sunmayı bir borç biliriz.

Dr. Edip YILMAZ

BİTLİS – 2019

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
GİRİŞ	11
I. Konunun Niteliği ve Önemi	11
II. Kaynaklar ve Araştırmalar	13
1. ÖDEMİŞ'İN COĞRAFİ KONUMU	19
2. ÖDEMİŞ'İN GENEL TARİHÇESİ	21
3. KATALOG	27
3.1. Ödemiş Müzesi	27
3.1. ÖM 1. Anton Rufayıl'ın Mezar Taşı	30
3.1. ÖM 2. Hacı Süleyman Ağa'nın Oğlu Mehmed Ağa'nın Mezar Taşı	32
3.1. ÖM 3. Muhammed İbn Arab'ın Mezar Taşı	34
3.1. ÖM 4. Oğuz Oğlu Hüseyin Oğlu ..... 'nun Mezar Taşı	36
3.1. ÖM 5. Kırık Bir Mezar Taşı	38
3.1. ÖM 6. Yazısız Mezar Taşı	39
3.1. ÖM 7. Yazısız Mezar Taşı	41
3.1. ÖM 8. Etmekçi Hasan Ağa Oğlu Hafız Mehmed'in Mezar Taşı	43
3.1. ÖM 9. Mesci Hacı Hafız Efendi'nin Haremi Ayşe Hanım'ın Mezar Taşı	45
3.1. ÖM 10. Boyacı zade Hacı Mehmed Efendi'nin Mezar Taşı	48
3.1. ÖM 11. Selanikli Mehmed Kâhya zade Mustafa Mehmed Efendi Zevcesi Aliye Mehmed Hanım'ın Mezar Taşı	50
3.1. ÖM 12. Türkmen Mahallesinden Müderris Halil Efendi'nin Mezar Taşı	53
3.1. ÖM 13. Arab Hasan zade Mehmed Çavuş Zevcesi Vesile'nin Mezar Taşı	55
3.1. ÖM 14. Gürcü zade Hamid Bey'in Mezar Taşı	58
3.1. ÖM 15. Etmekçi Ahmed Ağa'nın Zevcesi Hafize Hanım'ın Mezar Taşı	60
3.1. ÖM 16. Kayaköylü Mehmed Bey Zevcesi Hatice Akkaş'ın Mezar Taşı	63
3.1. ÖM 17. Halil Oğlu İsmail'in Mezar Taşı	66
3.1. ÖM 18. Kuyuludan Nalinci Yörük Hacı Ali'nin Mezar Taşı	68
3.1. ÖM 19. Kırık Mezar Taşı	71

3.1. ÖM 20. Kırık Mezar Taşı	73
3.1. ÖM 21. İsimli Mezar taşı	75
3.1. ÖM 22. Kelesli Hacı Halil'in Mezar Taşı	77
3.1. ÖM 23. Gürcü Oğlu Hacı Mustafa Efendi'nin Mezar Taşı	79
3.1. ÖM 24 Boyacı zade İbrahim Efendi Mahdumu Hacı Hakkı'nın Mezar Taşı.....	81
3.1. ÖMİ 25. Sir Oğlu Hüseyin'in Mezar Taşı.....	83
3.1. ÖM 26. Eş'ari zade Hafidi İbn-i Muhammed Hulusi'nin Mezar Taşı.....	85
3.1. ÖM 27. Yuvarlak Sütun Şeklinde Bir Taş.....	87
3.1. ÖM 28. Yuvarlak Sütun şeklinde Bir Taş	88
3.1. ÖM 29. Yuvarlak Sütun Şeklinde Bir Taş.....	89
3.2. Ödemiş Tombaklı Mezarlığı.....	91
3.2. ÖTM 1. Yeniceli Kaçipçi Mehmed'in Mezarı	93
3.2. ÖTM 2. Ahmed Kızı Hadice'nin Mezarı.....	95
3.2. ÖTM 3. Hacı Mustafa Oğlu Hacı Ali'nin Mezarı	97
3.2. ÖTM 4. Keçeci Oğlu Hacı İbrahim Oğlu Seyyid İsmail'in Mezarı	99
3.2. ÖTM 5. Mehmed Oğlu Keçeci Ahmed'in Mezarı.....	101
3.2. ÖTM 6. Keçeci Emir Ahmed Oğlu Seyyid İsmail'in Mezarı.....	103
3.2. ÖTM 7. Hasan Oğlu Ahmed'in Mezarı.....	105
3.2. ÖTM 8. Koca Ahmed Oğlu İsmail'in Mezarı	107
3.2. ÖTM 9. .... Ahmed Kızı Raziye'nin Mezarı.....	109
3.2. ÖTM 10. Şarkikaraağaçlı Veli zade Mustafa'nın Zevcesi Hafize'nin Mezarı	111
3.2. ÖTM 11. Hacı Kâmil Oğlu Hacı Mustafa'nın Mezarı	115
3.2. ÖTM 12. ....den Hacı ..... Mezarı.....	118
3.2. ÖTM 13. Hacı Abbas zade Hacı Şemseddin Efendi Zevcesi Hafize Hanım'ın Mezarı	120
3.2. ÖTM 14. Hacı Abbas Zevcesi Fatıma'nın Mezarı	124
3.2. ÖTM 15. Hacı Hafız Şemseddin'in Mezarı.....	126
3.2. ÖTM 17. Emir oğlu Seyyid Hacı Hasan'ın Mezarı	130

3.2. ÖTM 18. Emir oğlu Muhammed Oğlu Seyyid Mustafa'nın Mezarı	132
3.2. ÖTM 19. Muhammed Oğlu Hacı Mustafa'nın Mezarı.....	134
3.2. ÖTM 20. Yenice Köylü Hacı Mustafa Oğlu Molla Bekir'in Mezarı	136
3.2. ÖTM 21. Gürancı Oğlu Mehmed Ağa Kerimesi Nesibe'nin Mezarı	138
3.2. ÖTM 22. Gürancı zade Ali Bey Mahdumu Mehmed Ağa'nın Mezarı....	141
3.2. ÖTM 23. Postacı Asım Efendi'nin Mezarı.....	144
3.2. ÖTM 24. Karaabalı zade Hacı Ali Ağa'nın Mezarı	147
3.2. ÖTM 25. Karaabalı zade Hacı Ali Efendi Zevcesi Amine Hatun'un Mezarı	151
3.2. ÖTM 26. Küçük Hacı İbrahim Zevcesi Nazire'nin Mezarı.....	155
3.2. ÖTM 27. Geylan Muhacirlerinden Şaban Efendi Zevcesi Mustafa Ağa Kerimesi Çelebi Hanım'ın Mezarı	158
3.2 ÖTM 28. Geylanlı Abdulkerim Mahdumu	Mezarı..... 161
3.2. ÖTM 29. Geylan Muhacirlerinden Abdulkerim Kerimesi Makbule'nin Mezarı	163
3.2. ÖTM 30. Yeni Köyden Kökcan Oğlu Molla Mehmed'in Mezarı	165
3.2. ÖTM 31. Dokanlı İbrahim Kerimesi Aişe'nin Mezarı	167
3.2. ÖTM 32. Kassab Kara Ali Oğlu Mehmed Ali Hafız'ın Mezarı	170
3.2. ÖTM 33. Kayıkçı Zevcesi Hacı Vesile'nin Mezarı.....	171
3.2. ÖTM 34. A. Baki Oğlu İsmail Akyol'un Mezarı	173
3.2. ÖTM 35. Abdullah Oğlu Ali'nin Mezarı.....	175
3.2. ÖTM 36. Hacı Muhammed Oğlu Muhammed'in Kızı Fatıma'nın Mezarı	177
3.2. ÖTM 37. Aziz Efendi Oğlu Hacı Mehmed'in Mezarı.....	179
3.2. ÖTM 38. Hüseyin Beşe oğlu Sarı Mehmed'in Mezarı.....	182
3.2. ÖTM 39. Hacı Kadir Oğlu Hacı Hüseyin'in Mezarı	184
3.2. ÖTM 40. Hacı Hüseyin'in Kızının Mezarı.....	186
3.2. ÖTM 41. Arab Beşe Efendi Kızı Kerime'nin Mezarı	189
3.2. ÖTM 42. Hüseyin Oğlu Mustafa'nın Mezarı	191
3.2. ÖTM 43. Hasan Oğlu Bekir'in Mezarı.....	193
3.2. ÖTM 44. Yenice Köylü Musa Beşe'nin Mezarı.....	195

3.2. ÖTM 45. Musa Beşe Oğlu Mehmed'in Mezarı.....	197
3.2. ÖTM 46. Ali Oğlu İbrahim'in Mezarı.....	199
3.2. ÖTM 47. Mehmed Beşe Oğlu Ali'nin Mezarı	201
3.2. ÖTM 48. Mehmed Kızı Aişe'nin Mezarı	203
3.2. ÖTM 49. Hacı Hasan Efendi Mahdumu Ahmed Efendi'nin Mezarı.....	205
3.2. ÖTM 50. Hacı Hasan Efendi zade Ahmed Efendi'nin Oğlu Molla Ahmed'in Mezarı	207
3.2. ÖTM 51. Ahmed Efendi zade Mehmed Efendi'nin Mezarı	209
3.2. ÖTM 52. Alime Hatun'un Mezarı.....	211
3.2. ÖTM 53. Ali Kızı Fatıma'nın Mezarı	213
3.2. ÖTM 54. Aziz Abdi Efendi Kızı Hatice'nin Mezarı	215
3.2. ÖTM 55. Hasan Kızı Fatıma'nın Mezarı.....	217
3.2. ÖTM 56. Hacı Süleyman Zevcesi Fatıma'nın Mezarı.....	220
3.2. ÖTM 57. Hacı Hasan Oğlu Mustafa'nın Mezarı.....	223
3.2. ÖTM 58. Ahmed Kızı Emine'nin Mezarı	225
3.2. ÖTM 59. Hacı Abdullah'ın Kızı Fatıma'nın Mezarı.....	227
3.2. ÖTM 60. Muhammed Oğlu Koca Hafız Hüseyin Efendi'nin Mezarı	229
3.2. ÖTM 61. Koca Hafız Efendi Zevcesi Fatıma'nın Mezarı	231
3.2. ÖTM 62. Hacı Oğlu Hacı Mehmed'in Mezarı	234
3.2. ÖTM 63. Molla İsmâil Oğlu Halil'in Mezarı	236
3.2. ÖTM 64. Hacı İsmail'in Mezarı.....	238
3.2. ÖTM 65. Osman Beşe Oğlu Osman Kızı Fatıma'nın Mezarı	240
3.2. ÖTM 66. Hacı İbrahim Kızı Hadice'nin Mezarı	242
3.2. ÖTM 67. Köse Oğlu Hacı Mustafa Zevcesi Afife Binti Emine'nin Mezarı	245
3.2. ÖTM 68. Hacı Mehmed Efendi Hoca Mahdumu Sadık Efendi Kerimesi	247
..... Mezarı	247
3.2. ÖTM 69. Mehmed Hoca'nın Mezarı.....	249
3.2. ÖTM 70. Kundakçı İsmâil Oğlu Hacı Şerif Ağa'nın Mezarı	251
3.2. ÖTM 71. Giritli Mustafa'nın Zevcesi Baklacı Melek Hanım'ın Mezarı	254

3.2. ÖTM 72. Yenice Karyeli Hacı Hüseyin Bey Kerimesi Kifaye Kadın'ın Mezarı	258
3.2. ÖTM 73. Beşikçi Hacı'nın Mezarı.....	260
3.2. ÖTM 74. Ödemiş Eşrafından Bademyeli zade Nuri Bey Zevcesi Şerife'nin Mezarı	262
3.2. ÖTM 75. Ödemişli Şeyh Saki'nin Mezarı.....	264
3.2. Üç adet kırık mezar taşı.....	266
4.DEĞERLENDİRME ve SONUÇ	270
5. KAYNAKLAR	274

GİRİŞ

I. Konunun Niteliği ve Önemi

Yaptığımız araştırmalarda, İzmir Ödemiş ilçe sınırları içinde yer alan mezar taşları tespit edilerek kayıt altına alınan ve incelemeye tabi tutulan mezar taşlarının sanat yönü ile birlikte, hangi duygu ve düşüncenin ürünü olduğu ve Ödemiş'in etnik, sosyal ve dini kimlik yapısının tespiti amaç edinilmiştir.

Katalog kısmında belirtildiği üzere, vefat eden şahsın kimliği, vefat tarihi, varsa mesleği, ünvanı, bulunduğu yer, türü, bu günkü durumu, yapıldığı malzemenin türü, ölçüleri, yapım ve süsleme tekniği ile genel tanımı ortaya konarak, Ödemiş mezar taşlarının, Türk sanatı içerisinde yer alan mezar taşları arasındaki yeri ve konumunun belirlenmesi hedeflenmektedir.

Kültür varlıklarımızın önemli bir bölümünü oluşturan mezar taşları bilinçli veya bilinçsizce hızla yok edilmektedirler.¹ Ayrıca geçen yüzyılın ilk yıllarında yol genişletme veya yeni iskân yerleri açma gibi bahanelerle eski mezarlıklar hiç önemsenmeden yok edilmiştir.² Öte yandan halkımızın mezar taşlarına sıradan bir taş muamelesi yaparak onların şahsi işlerde kullanması, bu nadide eserlerin yok olma sürecini hızlandırmıştır. Mezar taşlarının bazen ev, temel, kuyu, duvar, set, hatta

---

¹ Eyice, başta İstanbul olmak üzere mezarlıkların nasıl yok edildiğini örnekler vererek bildirmektedir. Geniş bilgi için bkz. Semavi EYİCE, “Mezarlıklar ve hazireler” **İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, C. 2**, Ankara 1996, s.123 vd. ; “Tarihi Mezarlar ve Mezarlıklara Dair Notlar”, **Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu, İstanbul 1999, s.495 vd.**

² H.P. LAQUER, Huve'l-Baki, İstanbul, 1997, s.169; S. Nüzhet, erken bir dönem sayılabilecek kendi döneminde dahi mezarlıkların yok edilmesinden, bakımsızlık ve ilgisizlik gibi nedenlerden dolayı mezar taşlarının yok olduklarından şikâyetçidir. Bkz. S.Nüzhet, İstanbul'da Meşhur Meşahire Ait Mezar Taşları by. 1932, s. 5.

badana için mermer tozu, kaldırım, kapı eşiği gibi yerlerde kullanıldığı ifade edilmektedir.³ Aynı şekilde araştırmalarımız esnasında, gezdüğümüz belde ve köylerdeki mezarlıklarda karşılaştığımız manzara gerçekten üzüntü vericidir. İnsanların bilinçsiz davranışları, tabiat şartları, mezarlıkların etrafının açık olması sebebiyle hayvanların buralarda yayılması sonucu büyük tahribata uğradıkları gözlemlenmiştir. Bütün bu olumsuz şartlara rağmen, günümüze kadar gelebilen çok sayıda mezar taşı tespit edilerek kayıt altına alınmıştır. Bunların bir kısmı sağlam, bir kısmı aşınmış ve kırılmış durumdadır. Bazı mezar taşları ise topraktan çıkarılıp, temizlenerek değerlendirmeye alınmış ve böylece literatüre kazandırılmıştır. Ancak, bunların kısa bir süre sonra sadece kitap satırları arasında kalacağı endişesini taşımaktayız. Bunların daha fazla tahribata uğramasına engel olabilmek için yetkililerin bir an önce konuya el atması, vatandaşın bilinçlendirilerek, tahribatın önlenmesini ve birer sanat ve kültür hazinesi olan bu nadide eserlerin kurtarılması gerekir. Bu milli bir vecibedir.

Oldukça zengin kompozisyonlara sahip olan Ödemiş mezar taşlarında abideleşen duygu, düşünce, estetik incelik ortaya konarak, Türk sanatı içerisindeki yeri belirlenmeye çalışılmıştır. Konuyu daha da önemli kılan husus, Ödemiş mezar taşları konusunda bu güne kadar herhangi bir çalışmanın yapılmamış olmasıdır. Sadece Merkez Sungurlu Mezarlığında bulunan dört adet tarihi mezar taşı makale

---

³ Fazıl İsmail AYANOĞLU, "Vakıflar İdaresince Tanzim Ettirilen Tarihi Makbereler", *Vakıflar Dergisi*, Sayı II, Ankara 1972, s.399.

konusu edilmiş, diğerleri ise incelenmemiştir.⁴ Gül Tunçel, *Batı Anadolu'daki Cami Tasvirli Mezar Taşları*" konulu çalışmasında, değişik yörelerden birçok mezar taşını incelemiş olmasına rağmen Ödemiş ve çevresinde çok örneği bulunmasına rağmen, bunlara ulaşamadığı anlaşılmıştır.⁵ Bu husus konunun önemini daha arttırmaktadır.

Her ne kadar ağırlıklı olarak şahideli mezar taşı tipolojisindeki mezarlar büyük çoğunluğu teşkil etse de, mezar taşlarındaki değişik tipolojik örnekler, süsleme kompozisyonları ve kitabelerdeki zengin muhteva incelenip ilgililerin istifadesine sunulmayı fazlasıyla hak etmişlerdir.

II. Kaynaklar ve Araştırmalar

Çalışma sahamız olan İzmir Ödemiş ilçesi sınırları içerisinde yer alan mezarlıklar ve mezar taşları ile ilgili kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Yrd. Doç. Dr. Bilal Sezer tarafından Ödemiş merkez Zungurlu mezarlığında bulunan dört adet tarihi mezar taşını konu alan makalesi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü dergisinin 2008 tarih ve 21. Sayısında yayınlanmıştır. Bunun dışında herhangi bir yayına rastlanmamıştır. Ancak araştırmacı yazar Behiç Galip Yavuz'un Ödemiş ve bazı beldelerinin tarihi ile ilgili kitapları kentin sadece tarihi ve kültürel yönünü ele almaktadır. Bunun dışında Ödemiş sınırları içerisinde yer alan Birgi Beldesi ile ilgili olarak 2001 yılında

---

⁴ Bilal SEZER, "Ödemiş Sungurlu Mezarlığı'ndaki Eski Yazılı Mezar Taşları", **Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi**, sayı 21, Erzurum 2008, s. 157-163.

⁵ Bkz. Gül TUNÇEL, *Batı Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Cami Tasvirli Mezar Taşları*, Ankara 1989.

Kültür Bakanlığı'na yayımlanan Rahmi Hüseyin Ünal'ın hazırladığı Birgi(Tarihi Coğrafyası ve Türk Dönemi Anıtları) adlı eseri Birgi tarihine ve kültür varlıklarına ışık tutması açısından önemlidir.

Ödemiş yöresi ilgili olarak çalışmamıza ışık tutacak fazla eser bulunmamakla birlikte Ödemiş'in de içinde bulunduğu Batı Anadolu yöresi ile ilgili kayda değer eserler mevcuttur. Bunlardan, Gül Tunçel'in Kültür Bakanlığı yayınları arasında çıkan *Batı "Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Mezar Taşları"* konulu çalışması önemlidir. Diğer taraftan bölge ile ilgili olması açısından 2004 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalında yapılan "*Manisa Gördes'te Bulunan Osmanlı Dönemi Süslemeli Mezar Taşları*" adlı doktora çalışması çalışmamıza yardımcı olabilecek önemli araştırmalardandır. Yine Prof. Dr. Abdülhamit Tüfekçioğlu'nun 2005 yılında yayımlanan "*Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları*" adlı eseri yörenin tarihi dokusuna ışık tutar mahiyettedir. Necmi Ülker'in "*İzmir Pınarbaşı Kitabeleri*"(1985), "*Tire Müzesindeki İslami Kitabeler*"(1986), "*İzmir Yağhanelerdeki Bektaşî Mezar Kitabeleri*"(1987), "*İzmir Hacı Mahmud Camii Haziresindeki Mezar Kitabeleri*"(1988), "*İzmir Ali Ağa Camii Haziresi Mezar Kitabeleri(18-20.yüzyıl)*"(1989), "*Eski Foça Mezar Kitabeleri*"(1990), "*Balıkesir Şeyh Lutfullah Camii Haziresi Mezar Kitabeleri*"(1991), "*Ege Bölgesi Osmanlı Devri mezar Taşları*(1999)" adlı çalışmaları Ege Bölgesini konu alması açısından önemlidir.

Mahalli bu tür çalışmaların dışında mezar taşlarını konu alan birçok çalışma yapılmış ve yapılmaktadır. Çünkü mezar taşı kitabeleri önemli bilgileri ihtiva etmektedir. Bu sebeple yerli ve yabancı birçok

bilim adamı tarafında pek çok araştırma yapılmış ve yayımlanmıştır. Yabancı bilim adamları arasına Hans Peter Laquer'in 1993 tarihli çalışması Selahattin Dilidüzgün tarafından Türkçeye çevrilmiş ve "Huve'l-Baki" adıyla 1997 yılında Tarih Vakfı Yurt Yayınları tarafından neşredilmiştir. Metin Haseki'nin "Plastik Açından Türk Mezar Taşları", Beyhan Karamağarlı'nın, Önemli kültür abidelerimizden "Ahlat Mezar Taşları" adlı çalışması önemli kaynaklardandır. Süleyman Berk tarafından hazırlanan "Zamanı Aşan Taşlar" adıyla yayınlanan Zeytinburnu'nun Tarihi Mezar Taşları adlı iki ciltlik kitabı bu konu hazırlanmış hacimli ve önemli eserlerdendir. Prof Dr. Semavi Eyice'nin konu ile ilgili pek çok araştırması vardır. Bunlardan Türk Yurdu dergisinde Mart 1955'te yayınlanan 242. Sayısında "Mezarlıklarımız" adlı çalışması ile 1992 yılında düzenlenen *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri* Sempozyumunda sunulan "Mezarlıklar ve Hazireler" konulu bildirisi önemlidir. Saman Helvacıoğlu tarafından Tarih ve Toplum Dergisinin 1986 tarihinde yayınlanan 25 sayısındaki "Mezarlar, Mezarlıklar, Mezar Taşları Üzerine Küçük Bir Bibliyografya" bu konudaki önemli eserlerdendir. Bunların dışında mezar taşları ve mezarlıkları konu alan pek çok çalışma yapılmıştır. Bunlardan bazıları aşağıya çıkarılmıştır:

H.Örçün Barışta'nın bu konudaki bazı çalışmaları şunlardır: "Göynük Akşemseddin Türbesi Haziresindeki Mezar Taşları"(2002), "Osmanlı Mezar Taşlarında Karşılaşılan Takı Tasvirleri"(2002), "Eyüp Cafer Paşa Türbesi Haziresi"(2000) konulu çalışmalarının dışında Eyüp'teki bazı çocuk mezar taşları üzerinde yaptığı çalışmalar(1997) zikredilebilir. Burhan Oğuz, "Mezar Taşında

Simgeleşen İnançlar”(1983); Seyfi Başkan, *Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları*(Ankara 1989), Demet Karaağaç, “*Bursa’daki 14-15. Yüzyıl Mezar Taşları*”(Ankara1994); Anonim, “*Mezar Taşı*”, Ana Britanica, cilt 22,s.349, İstanbul 1994; Anonim, “*Mezar*”, Büyük Larouse, Cilt 16,s.8098, İstanbul 1986, Yaşar Çoruhlu, “*Erken Devir Türk Sanatının ABC’si*”, İstanbul 1998, Necibe Saracoğlu, “*Türk Mezarlarına Dair Araştırma*”, İstanbul 1950; Halit Çal, *İstanbul Eyüp’teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar*”, Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla Eyüp Sultan Sempozyumu, İstanbul 2000; İ.Hakkı Konyalı, “*Konya Tarihi*” adlı eserinde Konya’daki bazı mezar taşı kitabelerini okuması açısından kayda değer. M. Zeki Oral, “*Konya’da Tarihi Mezar Taşları*”, konusunda Anıt Dergisinin değişik sayılarında makaleler neşretmiştir.(1949/1, 2, 3; 1950/16); Prof. Dr. Hüsrev Subaşı, “*Bir Tarihi Kimlik Belgesi Olarak Eriyip Giden mezarlıklarımız*”(Dergâh, sy. 80,1996); M.Uğur Derman, “*Mezar Kitabelerinde Yazı Sanatımız*”,(Turing Belleteni, 1975) adlı makalesi kitabelerdeki yazı sanatı açısından önemlidir. Hüseyin Türkmenoğlu’nun “*Mezar-Mezarlık ve Mezar Taşları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi*”(1989) adlı çalışması ile 1980 yılına kadar mezar taşları ve mezarlıklar konusunda yapılan çalışmalardan bahsetmesi açısından önemli bir eserdir. H.Turhan Dağlıoğlu’nun İstanbul ve Edirne mezar taşları konusundaki çalışmaları da bu konuda zikredilmeye değer yayınlar arasındadır.

İstanbul Mezarlıklar Vakfı yayınları arasında yayınlanan “*Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu 18-20 Aralık 1998*” adlı eser, çeşitli araştırmacıların

görüşlerini içerdiği için kayda değer özelliindedir. Kadir Pektaş'ın Bitlis yöresindeki mezarlıkları konu alan “*Bitlis Tarihi Mezarlıkları ve Mezar Taşları*”(2001), yine Mehmet Önder'in “1956 yılında yayınlanan “*Mezar taşları ve Mezarlıklar*” adlı eseri ile “*Konya Mezar Taşları*” konulu çalışması bu sahada kaleme alınmış yayınlar arasında yer alır. Yine Hacer Kara ve şerife Danışık tarafından hazırlanan ve Konya Meram Belediyesi Kültür Yayınları arasında 2005 yılında yayınlanan “*Konya Mezarlıkları ve Mezar Taşları*” adlı eser bu sahada yapılmış çalışmalardanır. Daha buna benzer birçok yayının adını zikretmek mümkündür. Bunların dışında mezar taşları konulu çok sayıda yüksek lisans ve doktora çalışması yapılmış ve yapılmaktadır. Bunlardan bazıları aşağıda zikredilmektedir:

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Kâmil Akarsu tarafından hazırlanan “*Celvetiye Tekkelerinde Bulunan Mezar Taşları ve Kitabeleri*” adlı tezi, yine aynı enstitüde Demet Karaağaç tarafından 1992'de hazırlanan “*Bursa Mezar Taşları(14-15. Yüzyıl)*” konulu yüksek lisans tezi özellikle batı Anadolu ile ilgili olduğu için önem arz etmektedir. Ünsal Hatipoğlu tarafından 1993 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlanan “*Anadolu'da Koç/Koyun ve At Biçimli Mezar Taşları*” adındaki yüksek lisans tezi, Özlem Özcan tarafından Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde 1993 yılında hazırlanan “*Ahlat Anadolu Selçuklu Mezar Anıtlarının Çizgisel Analizi*” konulu Yüksek lisans tezi, A.Alım Güven(Karamürsel) tarafından İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 1995 yılında hazırlanan “*15. Yüzyıl Osmanlı Mezar Taşları(İznik-Bursa-Edirne-İstanbul)*” konulu çalışma, Çiğdem Çelik tarafından Yüzüncü

Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 1998 yılında hazırlanan *“Bitlis Güroymak'taki Tarihi Mezar taşları”* konulu yüksek lisans çalışması, Ayhan Kayapınar tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 1999 tarihinde hazırlanan *“Akkoyunlu, Karakoyunlu Mezar Taşları”* adlı yüksek lisans tezi, 2002 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Yasemin Günay tarafından hazırlanan *“16. Yüzyıl Osmanlı Mezar ve Mezar Taşları(İstanbul)”* konulu yüksek lisans çalışması, Eyüp Nefes tarafından Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2002 yılında hazırlanan *“Samsun Yöresinde Bulunan Mezar Taşları”* konulu doktora çalışması, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2003 yılında Aslı Sağıroğlu Arslan tarafından hazırlanan *“Kayseri Zamantı Irmağı Çevresindeki Bezemeli Mezartaşları”* adlı yüksek lisans tezi, Mehmet Nuhuğlu tarafından 2003 yılında hazırlanan ve Marmara Üniversitesi Türkiyat araştırmaları Enstitüsü'nce yüksek lisans tezi olarak kabul edilen *“Koca Mustafa Paşa(Sümbül Sinan) Camisi Haziresi Mezar Taşları Üzerine Bir Araştırma”* adlı çalışma, Hacer Kumandaş tarafından, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan *“Ordu İli Kaya Mezarları”* konulu yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2005 yılında Ali Kosalak tarafından hazırlanan *“Şanlıurfa Samsat Kapı Mezarlığındaki Mezar Taşları”* adlı yüksek lisans çalışması, 2005 yılında Senan Nağı tarafından Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan *“Azerbaycan Plastik Taş Sanatları Koç ve At Biçimli Mezartaşları”* konulu yüksek lisans tezi, Canan Hanoğlu tarafından 2006 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü'nde hazırlanan “*Erzurum Merkezde Cami Hazirelerinde Bulunan 18.-19. Yüzyıl Mezar Taşları*” adlı yüksek lisans çalışması, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2007 yılında Gülşen Çakar tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlanan “*Bursa Emir Sultan Mezarlığı'ndaki 18.-19. Yüzyıl Mezar Taşları*” konulu çalışma, 2005 yılında Gazanfer İltar tarafından Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan “*Giresun İli Sahil Şeridindeki Osmanlı Mezar Taşları*” adlı mastır tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Serap Özkan tarafından hazırlanan “*Geç Dönem Osmanlı Adana Mezar Taşları(18-20. Yy.)*” adlı yüksek lisans çalışması, Emine Nilüfer Sevin'in Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2008 yılında hazırladığı “*Çorum Şehri Mezar Taşları*” adlı mastır tezi bu konuda yapılmış çalışmalardan bazılarıdır.

ÖDEMiŞ İLÇESİ'NİN COĞRAFi KONUMU VE TARİHÇESİ

1. ÖDEMiŞ'İN COĞRAFi KONUMU

Ödemiş, Türkiye'nin batısında, Ege Bölgesinde İzmir İline bağlı bir ilçedir. 38 derece 16 dakika kuzey enlemi, 27 derece 59 dakika doğu boylamları arasında yer almaktadır. İzmir'in 110 km. güney doğusunda bulunan ilçenin 150.000'e yaklaşan toplam nüfusu ile Türkiye'nin en büyük ilçeleri arasında yer almaktadır. İlçe merkezi 72.000 olup bu nüfusu ile İzmir'in en büyük ilçesidir.⁶ Denizden yüksekliği 123 metre olup, en yüksek noktası 2157 metre ile Bozdağlar'dır. Güneyinde ise 1646 metre rakımlı Aydın Dağları uzanır. Yüzölçümü 1082.6 km²'dir.

---

⁶ ÖDEMiŞ Küçükmenderes Havzası Doğa, Kültür ve Turizm Rehberi, Ödemiş 2013, s. 2-5.

Büyük bir kısmı ovalık olan arazisinin ortasından Küçük Menderes nehri geçmektedir.

1258/1868 Salnamesine göre İzmir sancağına bağlı 8 kazdan biri olan ve Birgi, Keles ve Balyanbolu gibi birimlerin tabii olduğu Ödemiş'in⁷ bugün 9 belde ve 75 köyü vardır. Beldeler; Bademli, Birgi, Bozdağ, Çaylı, Gölcük, Kayaköy, Kaymakçı, Konaklı ve ovakent'tir. Köyler ise alfabetik sıraya göre şöyledir: Alaşarlı, Artıcak, Balabanlı, Bayırlı, Bebekler, Beyazıtlar, Bıçakçı, Bozcayaka, Bucak, Bülbüller, Büyükavulcuk, Cevizalan, Çağlayan, Çamlıca, Çamyayla, Çayırköy, Çobanlar, Demircili, Demirdere, Derezunyer, Dolaylar, Elmabağı, Emirli, Ertuğrulköy, Eselli, Gerçekli, Gereli, Güneyli, Günlüce, Hacıhasan, Hamamköy, Horzum, Işık, İlkurşun, Karadoğan, Karakova, Kazanlı, Keçililer, Kemenler, Kemerköy, Kerpiçlik, Kışlaköy, Kızılca, Kızılcaavlu, Kofundere, Köseler, Kurucaova, Kutlubeyler, Küçükavulcuk, Küçükören, Küre, Mescitli, Mursallı, Ocaklı, Oğuzlar, Orhangazi, Ortaköy, Ovacık, Pirinççi, Seki, Seyrekli, Süleymanlar, Tosunlar, Türkönü, Uzundere, Üçkonak, Üzümlü, Veliler, Yenice, Yeniköy, Yeşilköy, Yılanlı ve Yolüstü köyleridir. Bunlardan bütün beldelerde ve Beyazıtlar, Bıçakçı, Bozcayaka, Bucak, Çamlıca, Elmabağı, Gerçekli, Gereli, Hamamköy, Karadoğan, Kurucaova, Küçükören, Küre, Mescitli, Ocaklı, Ortaköy, Pirinççi, Tosunlar, Türkönü, Üçkonak, Yeşilköy, Yolüstü köylerinde yapılan araştırma ve incelemelerde tespit edilen tarihi mezarlıklardaki mezar taşları ile katalog oluşturulmuştur.

---

⁷ Tuncer BAYKARA, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I Anadolu'nun İdari Taksimatı*, Ankara 1988, s. 132.

Bölgede Akdeniz iklimi hâkimdir. İlçede yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer. Bozdağlar ve Aydın Dağlarına kar yağar. Nem oranı %64'dür. Bitki örtüsü genelde makidir. Dağlarda meşe, kestane, kızılçam türü ağaçlar; ovada ise ceviz, incir, kavak, fıstıkçanı, turunçgiller, zeytin ve meyve ağaçları yetişmektedir.

Ödemiş'in ekonomisi tarıma dayalı olup, ilçe yüzölçümünün %36'sı tarım arazisidir. Birçok aile geçimini tarımla sağlamaktadır. Başlıca tarım ürünleri patates, incir, zeytin, susam, kestane, tütün, üzüm ve yaş sebzelerdir. Ayrıca Bademli yöresi meyve fidanı yetiştiriciliği ve kiraz üretiminde Türkiye ekonomisine önemli katkıda bulunmaktadır.⁸

2. ÖDEMiŞ'İN GENEL TARİHÇESİ

Ödemiş ovasındaki en eski insan kültürü günümüzden 13 bin (M.Ö. 11 bin) yıl önceden kalma Konaklı Beldesi'nin 700m. Güneydoğusundaki Soğukluk Deresi'ndeki kanyonda bulunan kaya altı sığınağındaki şematik kazıma figürlerdir. Prehistorik(tarih öncesi) devrin, paleolitik(eskitaş) dönemi sonlarında yapılmış olan ve dinsel bir ayini ifade eden bu figürler, aynı zamanda Batı Anadolu'daki en eski insan kültürünü de ortaya koymaktadır. Ödemiş ovasının yerleşim tarihi geç kalkolitik(madentaş) çağından başlamaktadır. Bu çağda en eski yerleşmeleri ovadaki höyükler oluşturur. Bütün höyüklerin özellikle M.Ö. III. binde erken Tunç çağında yoğun biçimde yerleşim görüldüğü, ayrıca M.Ö. II. binde de yaygın yerleşimin var olduğu bilinmektedir. O sıralarda yöremizde doğudan gelmiş ilk Lydialılar yaşamaktaydı.⁹

---

⁸ Ödemiş, s. 5-6.

⁹ Behiç Galip YAVUZ, *Ödemiş'in Tarihi*, s. 49.

Hititler yukarı Küçükmenderes havzasına Assuwa ülkesi dediler. Assuwa adı Grekler(Yunanlılar) tarafından Asia biçiminde söylendi. Romalılar zamanında Asia adı yalnız yukarı Küçükmenderes ovası için değil, tüm Batı Anadolu için söylenmiş ve zamanla büyük bir kıtanın adı olmuştur. M.Ö. XIII. Yüzyılda Hitit kralı IV. Tudhaila, Assuwa seferine çıkmış ve yöreyi imparatorluğuna bağlamıştır. Ancak Ödemiş yöresinde Hititler'in varlığından kolay kolay söz edilemez. Bu devirde yöremizde bazı yerli bağımsız Beyler ile Hititler'e vassal prensler hüküm sürüyordu. Hitit devletine M.Ö. XII. Yüzyılda Frigler son verdiler.¹⁰

Ödemiş ovası M.Ö. VIII. Yüzyılın ortalarında Lydia Heraklid sülalesi krallarının hegemonyası altındaydı. Daha sonra Lydia'daki Mermnad sülalesinin kurucusu olan kral Gyges'in yönetimine girdi. Ovanın M.Ö.648'deki Kimmer istilasından etkilenmiş olması gerekir. Adını efsanevi Lydia kralı Tmolus'dan alan Bozdağlar üzerindeki mermer yataklarından Lydialılar yontu yapımında yararlandılar.¹¹

Ödemiş ovası Lydia halkınca yoğun biçimde iskân edildi. Bu ovada Lydialılar koyun, keçi ve atlar beslediler. Bu atlara dayalı uzun mızraklı süvarileri ile tüm eski dünyaya dehşet saçtılar. M.Ö. 546'da doğudan gelen Persler Ödemiş ovasını ele geçirdiler. Pers Kralı Kyros, Dioshieron (Christoupolis, Pyrgion, Birgi) kentine geldi. Burada Persler için kutsal alan yaptırdı.¹² M.Ö. 499'da Persler'e isyan eden İonlar, Ödemiş ovasından geçip, Bozdağ'ı aşip Sardes'e ulaştılar.

---

¹⁰ YAVUZ, a.g.e. s. 51.

¹¹ YAVUZ, a.g.e. s. 55.

¹² YAVUZ, a.g.e. s. 57.

Bozdağ'ı aşan Ephesos - Sardes yolu İonlar'ın baskınından sonra önem kazandı. Persler, Bozdağ'da(Tmolos) dağ geçidini korumak için beyaz mermerden bir karakol yeri yaptırdılar. Pers kralı I. Artakhsatra, Hypaipa'da ulusal Pers kültürünü simgeleyen "Anahita" mabedini yaptırdı. Hypaiapa'da "İranilydien" denilen ve kabul ettikleri yeni mezhepten dolayı bu adla tanınan bir topluluk oluştu.¹³

Ödemiş ovası M.Ö. 334'de Makedonya Kralı İskender'in eline geçti. Bu Hellenistik krallığın Halikarnassos(Bodrum) kuşatan ordusunun bir kısmı General Parmenion yönetiminde Messogis(Aydın) dağlarını ve Ödemiş ovasını geçerek Sardes'e vardı. Hellenistik dönemde Ödemiş ovasına M.Ö. 323'de Antigonos ve daha sonra Trakya satrabı Lysimakhos, M.Ö. 281'den sonra Hellenistik Selevkos krallığı, M.Ö. 229'da Hellenistik Pergamon(Bergama) krallığı ve daha sonra Selevkoslar'danAchaios'un egemenliğine geçti.¹⁴ M.Ö. 133'de Ödemiş ovasında Roma egemenliği başladı. M.Ö. I. Yüzyılda Kilbianos denilen yukarı Küçükmenderes ovası Ephesos kentine bağlı bir bölge durumuna geldi. Pontus kralı VI. Mitridat M.Ö. 88'den, M.Ö. 85'e kadar Ödemiş ovasını Romalılardan aldı. M.S.17'de olan büyük depremden Ödemiş ovasındaki yerleşimlerde etkilendiler. M.S. 26'da Avgustus adına Asya'da yapılacak eyalet tapınağına sahip olmak için Roma'ya kurul gönderen on bir kentin içinde Hypaipa(Günlüce)'da vardı. Buna rağmen Hypaipalılar, Persler'in Anaitis(Anahita) mabedine saygı gösterip, Romalılar'a kin beslediler. M.S. II. Yüzyılda Persli Artemis(Anaitis) kültürü çok önemli bir duruma geldi. M.S. II yüzyılın

---

¹³ YAVUZ, a.g.e. s. 59.

¹⁴ YAVUZ, a.g.e. s. 62.

ortalarında Asya eyaletinde görülen deprem ve M.S.165’de Babilonya’dan gelen yıkıcı bir hastalık Ödemiş ovasındaki canlılar için tehlikeli boyutlara ulaştı.¹⁵

M.S. 395.’den sonra Ödemiş ovası Bizans İmparatorluğu’nun ThracessienTheme’si içinde kaldı. Hristiyanlık Ödemiş ovasına resmen girdi. Ovadaki Pyrgion(Birgi), Hypaipa(Günlüce), Nikaia(Türkönü ?) gibi kentlerde piskoposluklar kurulup, Ephosos metropolitine bağlandı. XII. yüzyılda Pyrgion(Birgi) ve Hypaipa(Günlüce) metropolitlik (başpiskopos) merkezleri oldu. 1071 Malazgirt muharebesinden sonra Türkler Ödemiş ovasına egemen oldular. Ancak 1098’de Bizans yöreyi geri aldı. Başlarında Beyleri ile Türkmen akıncıları zaman zaman Ödemiş ovasına girdilerse de, Bizans’ın direnmesi karşısında bu akınlar hiçbir zaman kalıcı olamadı. Germiyanogulları’nın subaşısı Aydınoğlu Mehmet Bey, 1304’de Türkmenler’den oluşan savaşçıları ile yukarı Küçükmanderes havzasına girdi. Pyrgion’daki Katalan ordusunun çekilmesinden sonra Bizans kent ve kalelerini almaya başladı. Birgi merkez olmak üzere 1308’de Aydınoğulları Beyliği’nin kurucusu oldu. 1333’de ünlü Arap gezgini İbni Batuta, Birgi’ye gelmiş, Aydınoğlu Mehmet Bey’in Bozdağ’daki yaylağı, Birgi’deki sarayı, Birgi medresesini ve yapılan gösteriyi anlatmıştır.¹⁶ Mehmed Bey, Birgi’de bir cami ve medrese yaptırmıştır.¹⁷

---

¹⁵ YAVUZ, a.g.e. s. 67 v.d.

¹⁶ İbn BATUTA, Seyahatname, trc. Şerif Paşa, c.1, s.331; Ali SEVİM-Yaşar YÜCEL, *Türkiye Tarihi(Fetih, Selçuklular ve Beylikler Dönemi)*, Ankara 1989, s.267; İ. Hakkı UZUNÇARŞILI, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara 1984, s. 105.

¹⁷ UZUNÇARŞILI, a.g.e. s.105.

1390'da Aydınogulları Beyliği'ne son veren Osmanlı Sultanı Yıldırım Bayezid ordusu ile Birgi'ye kadar gelmiş, Bozdağ'ı aşarak Sard'a gitmişti. 1402 Ankara savaşından sonra Aydınogulları eski topraklarına yeniden sahip oldular.¹⁸ 1403 kışını Tire'de geçiren Timur Han'ın askerleri Ödemiş ovasında güvenlikten eser bırakmadı. 1406'dan 1426'ya kadar Ödemiş yöresi Osmanlılar ile Aydınoglu Cüneyd Bey arasında el değiştirdi. Osmanlı Sultanı II. Murad 1426'da Ödemiş ovasına kesinkes hâkim olarak, Tire sancak beyliğine bağladı ve 1443'de yöreyi kendine yıllık ödenek olarak ayırdı.¹⁹

Sultan II. Selim'in hocası Birgivi Ataullah Efendi, Birgi'de bir medrese yaptırarak devrin ünlü bilgini Mehmet Efendi'yi 1563'de buraya gönderdi. İmam-ı Birgivi Mehmed Efendi 1573'de taun hastalığından ölünceye dek bu medresede dersler verdi. Osmanlı Sultanı III. Murad'ın hocası ve 70 kadar eseri olan Birgili İbrahim Efendi, Birgi'de taun hastalığının çıkması üzerine Bozdağ'a kaçtıysa da orada aynı hasTa'lıktan ölerək Bozdağ Tekkesi'ne gömüldü. 1624'de Birgili bir tumar sipahi olan Cennet Karıoğlu yukarı Küçükmanderes havzası halkından söz alarak ayaklanmış; 1625'de Denizli sınırında yakalanarak Birgi'de kazığa oturtulmuştur. XVII. Yüzyılda Ödemiş yöresine gelen gezgin Evliya Çelebi Birgi nehri, Bozdağ yaylası, Erbain bağı, Gölcük, Gülşen kazası(Kiraz ?), Balyambolu (Beydağ) kazası, Tasahorya, Beyköy ve Bey Yaylağı'ndan söz ederek bu yüzyıldaki durumlarını sergiler. 1653 ve 1668'de ovada depremler oldu. 1657,1672 ve 1690'da görülen eşkıyalık hareketleri bastırıldı.1684 de

---

¹⁸ SEVİM-YÜCEL, a.g.e. s. 274.

¹⁹ SEVİM-YÜCEL, a.g.e. s. 278.

Ödemiş Türkmen oymağının yerleşik duruma getirilmesi ile Ödemiş kentinin temelleri atılmış oldu. Ödemiş, XIX. Yüzyılın ilk yarısına kadar Aydın sancağı kazalarından Birgi'nin bir köyü iken, Küçükmenderes coğrafyasındaki hızlı gelişme ona idari yapı kazanımı sağlamıştır.²⁰

XVIII. yüzyılda Ödemiş ovası, merkezi Aydın Güzelhisarı olan Aydın Livası'na bağlıydı. 1739 ve 1850 yıllarında depremler oldu. Atçalı Kel Mehmet Efe'nin kuvvetleri Ödemiş'e egemen oldularsa da 1829'da Yetim Mehmed Ağa tarafından geri alındı. 1832-1834 yılları arasında Ödemiş ve yöresi Mısır Seraskerliği'nin hükmü altında kaldı. 1854'deki Kırım Savaşı'na ovanın zeybeklerinden katılanlar oldu. 1865'de Birgi'de taun hastalığı çıktı. 1867'de çıkarılan Vilayetler İdaresi Kanunu ile Keles (1948'de Ödemiş'ten ayrılarak ilçe oldu.), Balyambolu(Beydağ, 1987'de Ödemiş'ten ayrılarak ilçe oldu) ve Birgi bucak durumuna getirilerek Ödemiş kazasına bağlandı.

1877 Osmanlı-Rus Savaşı başında genel af çıkarılınca yöredeki zeybeklerin önemli kısmı yüze inerek savaşa katıldılar. XIX. yüzyılın yöredeki en tanınmış efeleri Çakırcalı Mehmed ve Kamalı Mustafa'dır. 1 Haziran 1919'da Ödemiş'in Yunanlılar tarafından işgali üzerine ovada efe, zeybekler ve halk yeni cepheler oluşturdular. Bozdağ'da Postlu Mestan Efe, Kaymakçı'da Gökçen Hüseyin Efe, Çaylı'da Keleş Mehmed Efe, Köseler'de Ömer Çavuş Efe, Halkapınar'da Mursallı İsmail Efe, Bademli'de Kör Bayram Efe açılan cephelerde Yunanlılar'la bir yıla yakın mücadele ederek, onlara önemli kayıplar

---

²⁰ A. Munis ARMAĞAN, Osmanlı Belgelerinde Ödemiş, Ödemiş 2011, s. 12.

verdirdiler. Zamanla Ödemiş'te cepheler dağıldı. Gerilla tipi yıpratma muharebelerinin yerini düzenli ve disiplinli Türk ordusunun muharebeleri aldı. 30 Ağustos 1922'deki Büyük Zafer'den sonra Yunanlılar 3 Eylül 1922'de Ödemiş'i terk ettiler.²¹ Kurtuluş savaşının kazanılması ve 1923 yılında cumhuriyetin ilanından sonra Ödemiş, Küçükmenderes ovasını kapsayan bir ilçe haline geldi.²² Ödemiş, hala İzmir iline bağlı en büyük ilçesidir.

3. KATALOG

3.1. Ödemiş Müzesi

---

²¹ YAVUZ, a.g.e. s. 212.

²² YAVUZ, a.g.e. s.219.

Ödemiş Müzesi

Müze bahçesindeki mezar taşları

Müze içindeki mezar taşları

3.1. ÖM 1. Anton Rufayil'in Mezar Taşı

Bulunduğu yer:	Ödemiş Müzesi(Bahçe)
İnceleme Tarihi:	Ekim 2009
Vefat Tarihi:	Kanun-u sani başları 1897
Bugünkü Durumu:	Müzenin bahçesinde, sağlam
Malzeme:	Mermer
Süsleme Tekniği:	Oyma ve Kabartma
Yazı Türü:	Latince ve celî sülüs
Ölçüler :	(Baş Ş.) 1.60 x 1.00 x 0.24

Kitabesi:

Latince yazının Türkçesi:

Bu 7 Ocak 1897'de 74 yaşında ölen Halep Yunan Katoliği Andon'un oğlu Rafael Ghaliornan'ın mezar taşıdır.

Arapçası:

- 1 El-müntakil ila rahmetihi taala Anton Rufayil
- 2 Ğazalu'l-Halebi fi kanuni sani ğurre fi sene 1897
- 3 Ve lehu mine'l-ömri 74

Tanım: Ödemiş Müzesi bahçesine konulan mezar taşı, iki dilde yazılı kitabesi ve tipolojisi ile yöredeki tek örnektir. Düşey dikdörtgen formundaki mezar taşının çevresi bordürle çevrilidir. Bordürün içi

kabartma bir şekilde işlenmiş zeytin yaprakları ile doldurulmuştur. Mezar taşının sağ kenarı kırıktır. Şahidenin tepe kısmına girilant motifi işlenmiştir.

Mezar taşının üst kısmında Latince yedi satır oyma bir şekilde yazılmıştır. Alt kısımda ise üç satır celi sülüs yazı, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır. Kitabede mevtanın kaç yaşında vefat ettiği belirtilmiştir.

3.1. ÖM 2. Hacı Süleyman Ağa'nın Oğlu Mehmed Ağa'nın Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(Bahçe)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Kırık

Bugünkü Durumu: Başı ve kaidesi kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Oyma ve Kabartma

Yazı Türü: Celi sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 0.86 x 21 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ziyaretden murad
- 2 Olan duadır
- 3 Bu gün bana
- 4 İse yarın
- 5 Sanadır ah
- 6 Merhum ve mağfur
- 7 El-Hac Süleyman
- 8 Ağa'nın oğlu
- 9 Mehmed Ağa ruhuna
- 10 El-Fâtiha
- 11 Sene ...

Tanım: Müze bahçesine konulan mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövdeye sahip olup baş kısmı ve kaidesi kırıktır. Mezar taşının nereden getirildiği bilinmemektedir.

Gövde kısmında, on bir satır celf sülüs yazı kabartma olarak mahalli bir üslupla yazılmıştır.

3.1. ÖM 3. Muhammed İbn Arab'ın Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(Bahçe)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: ?

Bugünkü Durumu: Kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Muhammed ibn Arab

Tanım: Baş ve gövdesinin alt kısmı kırık olan mezar taşı müze bahçesinde bulunmaktadır. Düşey dikdörtgen formundaki gövdesinin kalan kısmında iki satır celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.1. ÖM 4. Oğuz Oğlu Hüseyin Oğlu .....’nun Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(Bahçe)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: ?

Bugünkü Durumu: Kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) Kırık

Kitabesi:

1 Huve'l-Muin

2 Oğuz oğlu .....

3 Hüseyin oğlu .....

Tanım: Ödemiş müzesi bahçesine konulan mezar taşı, bir baş şahidesidir. Baş kısmı, sağ kenarı ve alt kısmı kırık olan mezar taşının düşey dikdörtgen formunda bir gövdesi vardır.

Gövdenin kalan kısmında üç satır mâi celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabede yer yer tırfil göze çarpmaktadır.

3.1. ÖM 5. Kırık Bir Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(Bahçe)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: ?

Bugünkü Durumu: Müzenin bahçesinde, kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) Kırık

Kitabesi:

1 Huve'l-Baki(Baki olan Allah'tır)

2 Zünubî ke-mevci'l-bihari bel hiye ekser(Günahlarım denizlerin dalgaları kadar, belki daha fazladır)

3 Sağıruha mislü'l- cibali .....(En küçüğü dağlar gibidir.....)

Tanım: Müze bahçesinde bulunan mezar taşının alt kısmı kırıktır. Şahide düşey dikdörtgen formunda bi gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır. Gövdesinin kalan kısmında araları cetvellerle bölünmüş üç satır celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Başlık, kareye yakın formlu sarıklı bir serpuştur.

3.1. ÖM 6. Yazısız Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Yok

Bugünkü Durumu: Sağ üst kısmı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Yok

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.51 x 36 x 13

Kitabesi:

Yok

Tanım: Ödemiş müzesi içinde bulunan mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri dilimli bir tepelikten oluşmaktadır. Kitabe ve süsleme ögesi bulunmayan taşın sadece çıkıntılı olan alınlık kısmında çarkıfelek motifini andıran bir süsleme mevcuttur. Tepeliğin kenarlarında koçboynuzunu andıran dilimlerinden sağdaki kırıktır.

3.1. ÖMİ 7. Yazısız Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Yok

Bugünkü Durumu: Tepesi kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: yok

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.51 x 36 x 15

Kitabesi: Yok

Tanım: Düşey dikdörtgen formundaki mezar taşı müzede iç kısımda bulunmaktadır. Gövde kısmı sade olup sadece üst kısımda kabartma olarak işlenmiş birer daire yerleştirilmiştir. Tepeliğin yan taraflarında S ve C kıvrımlı Rumî motiflerine yer verilmiştir. Üst bölüme ise yukarıya doğru genişleyen ışın motifleri yerleştirilmiştir. Bu kesimden aşağıya doğru sarkan bir ters lale motifi göze çarpmaktadır.

3.1. ÖM 8. Etmekçi Hasan Ağa Oğlu Hafız Mehmed'in Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: (1)305/1887

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 0.93 x 0.29 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Hayy sene 305
- 2 Emr itdi Huda eyledi ferman
- 3 İrişdi ecel virmedi eman
- 4 Cihanda murada irmedim heman
- 5 Cennetde göstere didar-ı Ğufrân
- 6 Etmekçi Hasan Ağa'nın oğlu
- 7 Hafız Mehmed ruhuna Fâtiha

Tanım: Müzenin iç kısmına konulmuş olan Baş şahidesinin nereden getirildiği bilinmemektedir. Mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş yedi satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak mahalli tarzda yazılmıştır.

Başlık, kareye yakın formlu sarıklı bir serpuştur. Sarığın dilimleri üç sıra halinde paralel olarak sarılmıştır. Başlığın sağ üst kısmında bir gül motifi göze çarpmaktadır.

3.1. ÖM 9. Mesci Hacı Hafız Efendi'nin Haremi Ayşe Hanım'ın Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 24 Muharrem 1318/24 Mayıs 1900

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî talik

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.43 x 0.35 x 0.06

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Hallaku'l-Baki
- 2 Layık-ı mağfiret-i Hazret-i Ğaffar olsun
- 3 Devlet-i na-mütenahiye seza-var olsun
- 4 Hil'at-ı fahiresi damen-i afv-i settar
- 5 Ruh-i pakine ğıda lezzet-i didar olsun
- 6 Merkad-i pakin idub şem'-i hidayet ruşen
- 7 Meşhed-i tahiresi müstağrak-ı envar olsun
- 8 Mesci Hacı Hafız Efendi'nin
- 9 Haremi Aişe Hanım ruhuna
- 10 Fâtiha sene 1318 24 Muharrem

Tanım: Ödemiş Müzesi içinde yerde bulunan mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile yuvarlak kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş on satır mâil celî talik yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında, akantus yaprakları, penç motifleri ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme demeti kıvrımlar yaparak tepeliği doldurmaktadır.

3.1. ÖM 10. Boyacı zade Hacı Mehmed Efendi'nin Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 22 Zilhicce 1291/1874

Bugünkü Durumu: Başlı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.25 x 0.35 x 0.06

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Hayy sene fi 22 zilhicce
- 2 Beni kıl mağfiret ya Rabb-ı Yezdan
- 3 Bi-hakk-ı arş-ı a'zam nur-u Kur'an
- 4 Gelub kabrime ziyaret iden ihvan
- 5 Eylesun ruhuma bir Fâtiha ihsan
- 6 Boyacı zade el-Hac
- 7 Mehmed Efendi'nin ruhuna
- 8 Fâtiha

Tanım: Müzenin iç kısmına konulmuş olan mezar taşının baş kısmı kırıktır. Düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında araları

cetvellerle bölünmüş sekiz satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.1. ÖM 11. Selanikli Mehmed Kâhya zade Mustafa Mehmed Efendi Zevcesi Aliye Mehmed Hanım'ın Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 19 Temmuz 1339/19 Temmuz 1923

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil rika

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.16 x 0.29 x 0.08

Kitabesi:

- 1 Ah ölüm
- 2 Selanikli Mehmed Kâhya
- 3 Zade Mustafa Mehmed
- 4 Efendi'nin zevcesi
- 5 Aliye Mehmed Hanım'ın
- 6 Ruhuna Fâtiha
- 7 Sene 1339 Temmuz fi 19

Tanım: Mezar taşı, Ödemiş Müzesi iç kısımda yerdedir. Şahide düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında araları cetvellerle bölünmüş yedi satır mâil rika yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında üç daldan oluşan bir çiçek demeti tepeliği doldurmaktadır. Çiçek demeti, üstte üç yaprak, yanlara sarkan dallarda simetrik ikişer yaprak ve birer çiçekten oluşmaktadır.

3.1. ÖM 12. Türkmen Mahallesinden Müderris Halil Efendi'nin Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1331/1912

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.16 x 0.32 x 0.09

Kitabesi:

1 Huve'l-Hayy sene 1331

2 Müyesser oldi bana şehadet

3 İlahi sen nasib eyle saadet

4 Türkmen mahallesinden

5 Müderris Halil Efendi

6 Ruhuna Fâtiha

Tanım: Ödemiş Müzesi iç kısmında yerde bulunan mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş altı satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Başlık, kareye yakın formulu 66 cm. çapında sarıklı bir serpuştur. Sarığın dilimleri sağ taraftan sol alt köşeye, sol alt köşeden sağ üst tarafa doğru çapraz olarak sarılmıştır. Sarığın alt ve üst kısımları ovaldir.

3.1. ÖM 13. Arab Hasan zade Mehmed Çavuş Zevcesi Vesile'nin Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1322/1904

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.27 x 0.34 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Sene 1332
- 2 Beni kıl mağfiret ya Rabb-ı Yezdan
- 3 Bi-hakk-ı arş-ı a'zam nur-u Kur'an
- 4 Gelub kabrim ziyaret iden ihvan
- 5 İdeler ruhuma bir Fâtiha ihsan
- 6 Arab Hasan zade Mehmed
- 7 Çavuş zevcesi Vesile

Tanım: Mezar taşı Ödemiş Müzesi iç kısmında yerdedir. Şahide, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş yedi satır celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında baldaken türünde bir türbe olma ihtimali olan kubbeli, altı direkli ve üç kemerli yapı kabartma olarak işlenmiştir. Kemerlerin ortasına aralıklarla üç adet kandil yerleştirilmiştir.

3.1. ÖM 14. Gürcü zade Hamid Bey'in Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 22 Teşrin-i evvel 1330/4 Kasım 1914

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî talik

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.21 x 0.30 x 0.08

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Hallaku'l-Baki
- 2 İrcii ferman-ı İlahiyesine
- 3 Gerden dade-i inkıyad iderek
- 4 Azım-ı dar-ı ukbaya
- 5 İrtihal iyliyan merhum
- 6 Gürci zade Hamid Beg
- 7 Rûhuna Fâtiha
- 8 Fi 1330 22 Teşrin-i evvel

Tanım: Ödemiş Müzesi içine yerde olan mezar taşı baş şahidesidir. Mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, üstten basık oval cetveller içerisinde alınmış yedi satır celî talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Vefat tarihinin yazılı olduğu son satır yuvarlak bir cetvel içerisinde hilal şeklinde yazılmıştır.

Başlık, sarıklı bir festir. Bir sıra sarık kalın bir şekilde paralel olarak sarılmıştır. Başlığın alt ve üst kısımları düzdür.

3.1. ÖM 15. Etmekçi Ahmed Ağa'nın Zevcesi Hafize Hanım'ın Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 9 Muharrem 1304/8 Ekim 1886

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.22 x 0.41 x 0.07

Kitabesi:

1 Huve'l-Hayy sene 1304 9 Muharrem

2 Hafize Hanım içub cam-ı ecel

3 Kıldı dar-ı dünyadan dar-ı bekaya irtihal

4 İrcii emriyle ba-havf u reca

5 Eylesun ruhuma bir Fâtiha ihsan

6 Etmekçi Ahmed Ağa'nın zevcesi

7 Hafize Hanım'n ruhuna bir Fâtiha

Tanım: Mezar taşı, Ödemiş Müzesi içinde yerde bulunmaktadır. Şahide düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir sivri kemerli ve kıvrımlı bir tepelikten oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş yedi satır mâil celî sülûs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında, kaideli ve kenarları içbükey bir vazodan çıkış yapan akantus yaprakları, yukarı ve iki yandan kıvrımlar yaparak aşağı sarmakta ve bu şekilde tepeliği oluşturmaktadır.

3.1. ÖM 16. Kayaköylü Mehmed Bey Zevcesi Hatice Akkaş'ın Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1958

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî talik

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.02 x 0.29 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Baki (Baki olan Allah'tır)
- 2 İlahi ente rahmanî(Allahım, sen bana merhamet edensin)
- 3 Recai minke ğufrani(Senden beni affetmeni umuyorum)
- 4 Ve la te'huz bi-isyanî(Beni isyanınla muaheze etme)
- 5 Ve kemmil kule noksanî(Bütün noksanlıklarımı tamamla)
- 6 Kayaköylü Mehmed Beg zevcesi
- 7 Hadice Akkaş ruhuna
- 8 Fâtiha sene 1958(miladi)

Tanım: Ödemiş Müzesi iç kısımda yerde bulunan mezar taşı, baş şahidedir. Şahide, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle başlıktan ayrılan gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş sekiz satır mâil celî talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabenin miladi 1950 tarihini taşıması dikkat çekmektedir. Şahidenin Kayaköy mezarlığından gelmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Çalışmalarımız esnasında aynı şahsa ait başka bir mezar taşını Kayaköy mezarlığında tespit ettik. Gövdenin yuvarlak kemer dışında kalan köşe kısımlarına akantus yaprakları kabartma olarak işlenmiştir.

Başlık, gövdeye oranla küçük tutulmuş koçboynuzu şeklinde bir başlık olup, üzerinde kabartma çizgiler şeklinde süslemeler vardır.

3.1. ÖM 17. Halil Oğlu İsmail'in Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1208/1793

Bugünkü Durumu: Başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 0.79 x 0.29 x 0.09

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Halil oğlu

3 Merhum İsmail'in

4 Rûhuna el-Fâtiha

5 Sene 1208

Tanım: Yıpranmış ve baş kısmı kırık olan mezar taşı Ödemiş Müzesinin iç kısmına konulmuştur. Mezar taşının düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, etrafı oyularak kabartma bir tarzda yazılan beş satır mâil celî sülüs yazı yer almaktadır. Kitabede tirfil ve harekeler göze çarpmaktadır.

3.1. ÖM 18. Kuyuludan Nalinci Yörük Hacı Ali'nin Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1321/1903

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf talik

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.17 x 0.33 x 0.06

Kitabesi:

- 1 1321
- 2 Beni mağfîret kıl ya Rabb-ı Yezdan
- 3 Bi-hakk-ı arş-ı a'zam nur-u Kur'an
- 4 Gelub kabrim ziyaret iden ihvan
- 5 İde ruhuma bir Fâtiha ihsan
- 6 Kuyuludan Nalinci Yörük
- 7 Hacı Ali

Tanım: Mezar taşı, Ödemiş müzesi iç kısmında yerde bulunmaktadır. Baş şahidesi, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş yedi satır mâil celi talik yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Başlık, kareye yakın formulu 58 cm. çapında sarıklı bir serpuştur. Alt kısmı üst kısmına göre daha geniş olan sarığın kabartma desenli olan dilimleri sağ alttan sol üst köşeye doğru çapraz olarak alttan, sol alttan sağ üst tarafa doğru tek sıra halinde üstten sarılmıştır. Sarığın sarıldığı takkenin az bir kısmı dışarıda kalmış olup, oval görünümündedir. Başlığın alt kısmı ise düzdür.

3.1. ÖMİ 19. Kırık Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1320/1902

Bugünkü Durumu: Kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) Kırık

Kitabesi:

1 1320

2 On dokuz yaşında şehiden eyledim dar-ı bekaya

Tanım: Müzede bulunan mezar taşının alt tarafından büyük bir kısmı kırıktır. Düşey dikdörtgen formunda bir gövdeye sahip mezar taşının gövdesinin kalan kısmında yer alan mahalli bir üslupla, mâil celi sülüs tarzında yazılmış iki satırlık kitabesinde mevtanın on dokuz yaşında ve 1902 tarihinde şehit olarak vefat ettiği yazılıdır.

Şahidenin başlığı Hamidî fes türünde bir serpuştur.

3.1. ÖM 20. Kırık Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi (iç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 13.....

Bugünkü Durumu: Kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) Kırık

Kitabesi:

1 Merhum.....

2 Rûhuna lillahi'l-Fâtîha

3 Sene 13 .....

Tanım: Müzeye konulmuş olan mezar taşının üst taraftan büyük bir kısmı kırıktır. Düşey dikdörtgen formundaki gövdesinin kalan kısmında üç satır mâil celî sülüs yazı, etrafı oyularak kabartma bir tarzda yazılmıştır. Kitabesinin kalan kısmında okunabilen vefat tarihine göre mezar taşının 19. Yüzyılın sonları veya 20. Yüzyılın başlarına ait olduğu tahmin edilmektedir.

3.1. ÖM 21. İsimsiz Mezar taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1259/1843

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.15 x 0.34 x 0.13

Kitabesi:

- 1 İrcii emrine hace-i alim itdi imtisal
- 2 Dünye-i fanide ilmiyle amel idi ber kemal
- 3 Mezraa-i uhrayı zari' olarak dünyada ol
- 4 Geçirub ömrünü bu faniden ol ruz u leyal
- 5 Rahmetle yad ider ..... anı müdam
- 6 Eyle kabrin rahmetin deryasına ğarik la yezal
- 7 Bin iki yüz elli dokuz fevti emir anın
- 8 Rahmetinle kıl münevver madcam ya ze'l-celal
- 9 Lillahi'l-Fâtiha sene 1259

Tanım: Ödemiş müzesi içinde yerde bulunan baş şahidesi, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş dokuz satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabede vefat tarihi yedinci satırda yazı ile son satırda rakamla verilmiştir. Yazıda tirfil ve harekelere yer verilmiştir.

Başlık kareye yakın formlu 70 cm çaplı sarıklı bir serpuştur. Sarığın dilimleri dört sıra halinde paralel olarak sarılmıştır. Sarığın altı düz üst kısmı ovaldir.

3.1. ÖM 22. Kelesli Hacı Halil'in Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(iç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Zilhicce 1327/Aralık-Ocak 1909-10

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celf sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.10 x 0.32 x 0.05

Kitabesi:

1 Huve'l-Hallaku'l-Baki

2 Kelashı

3 Hacı Halil

4 Ruhuna Fâtiha

5 Sene 1327

6 Zilhicce

Tanım: Baş şahidesi, Ödemiş Müzesi içinde yerde bulunmaktadır. Mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, üstten basık oval cetveller arasına alınmış beş satır celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır. Vefat ayının yazılı olduğu kitabenin son satırı ise yuvarlak bir cetvel arasına alınmıştır.

Başlık, kareye yakın formulu oval görünümlü sarıklı bir serpuştur. Alt kısmı üst kısma göre daha geniş tutulmuş olan başlığın sarıkları üç sıra halinde paralel olarak sarılmıştır. Başlığın alt kısmı düz, üst kısmı ise ovaldir.

3.1. ÖM 23. Gürcü Oğlu Hacı Mustafa Efendi'nin Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(iç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1311/1893

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.03 x 0.30 x 0.08

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Baki sene 1311
- 2 Beni mağfired kıl ya Rabb-ı Yezdan
- 3 Bi-hakk-ı arş-ı a'zam nur-u Kur'an
- 4 Gelub kabrime ziyaret iden ihvan
- 5 İde ruhuma bir Fâtiha ihsan
- 6 Gürcü oğlu Hacı Mustafa Efendi

Tanım: Ödemiş Müzesinin iç kısmında yerde bulunan baş taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş altı satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Başlık, Hamidî bir fes türünde bir serpuştur.

3.1. ÖM 24 Boyacı zade İbrahim Efendi Mahdumu Hacı Hakkı'nın Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(İç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1332/1913

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî talik

Ölçüler: (Baş Ş.) 1.02 x 0.32 x 0.05

Kitabesi:

1 1332

2 İlahî ente Rahmanî

3 Reçaî minke ğufrânî

4 Vela te'huz bi-isyanî

5 Ve kemmil kulle noksanî

6 Boyacı zade Hacı İbrahim

7 Efendi mahdumi Hacı Hakkı

8 Rûhuna el-Fâtiha

Tanım: Mezar taşı, Ödemiş Müzesi içinde yerde bulunmaktadır. Düşey dikdörtgen formlu baş şahidesi bir başlıkla sonlanmaktadır.

Gövde kısmında, üstten basık oval cetveller arasına alınmış yedi satır celi talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabenin tarih yazılı kısmını oluşturan birinci satırı boyun kısmında damla motifini andıran bir geometrik şekil içerisinde yer almaktadır.

Başlık, sarıklı bir festir. Sarığın oldukça geniş tutulan tek dilimi paralel olarak sarılmıştır. Alt kısmı üst kısma göre daha geniş tutulan başlığın alt ve üstü düzdür.

3.1. ÖMİ 25. Sir Oğlu Hüseyin'in Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(iç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1303/1885

Bugünkü Durumu: Başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüler: (Baş Ş.) 0.98 x 0.26 x 0.11

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Merhum ve mağfur

3 Sir oğlu Hüseyin

4 Rûhuna Fâtiha

5 Sene 1303

Tanım: Müzenin iç kısmına konulan mezar taşı oldukça yıpranmış olup, baş kısmı kırıktır. Şahidenin düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş beş satır mail celf sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.1. ÖM 26. Eş'ari zade Hafidi İbn-i Muhammed Hulusi'nin Mezar Taşı

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(iç kısımda)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 11 Zilkade 1308/18 Haziran 1891

Bugünkü Durumu: Müzede, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî talik

Ölçüler: (Baş Ş.) 0.96 x 0.33 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt sene 1308
- 2 Zat-ı Zîşan Muhammed ..... Bu makam
- 3 Gençliğinde eyledi bağ-ı cinane rihlet
- 4 Eş'arî zade hafidi İbn-i Muhammed Hulusî
- 5 Eyledi akranına faik anı Rabb-ı izzet
- 6 İbretle bakınız merkadına ey zuvvar
- 7 Az görür çeşm-i cihan böyle sahib-i fetanet
- 8 Bin üç yüz sekizin zilkadenin on birinde
- 9 Eyledi terk-i cihan eyleye Mevla rahmet

Tanım: Ödemiş Müzesi içinde yerde bulunan mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş dokuz satır mâil celî talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Mevtanın vefat tarihi kitabenin birinci satırında rakamla, sekizinci satırında ise yazı ile verilmiştir.

Başlık, kareye yakın bir formda sarıklı bir kavuktur. Sade görümlü olan kavuğun alt kısmında gövdeye paralel dalgalı bir çizgi bulunmaktadır. Başlığın alt kısmı oldukça geniş olup sarıktan taşan tepe kısmı küçük tutulmuştur.

3.1. ÖM 27. Yuvarlak Sütun Şeklinde Bir Taş

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(Bahçe)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Okunmuyor

Bugünkü Durumu: Kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Oyma ve Kabartma

Yazı Türü: ?

Ölçüler: (Baş Ş.) uz. 1.54 - Çapı: 0.62

Kitabesi:

Yıpranmış okunmuyor

Tanım: Yuvarlak sütun şeklindeki taş, Ödemiş Müzesi bahçesine konulmuş olup, nereden getirildiği bilinmemektedir. Alt tarafı kırık olan taşın kitabesinin yazılı olduğu kısım kısmen kırılmış ve kısmen de yıpranmış olduğu için okunamamıştır.

3.1. ÖM 28. Yuvarlak Sütun şeklinde Bir Taş

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(Bahçe)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Okunmuyor

Bugünkü Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Belli değil

Ölçüler: (Baş Ş.) Uz. 1.62

Kitabesi:

Okunmuyor

Tanım: Yuvarlak sütun şeklindeki taşın nereden getirildiği belli değil. Kitabesi silinmiş durumdaki taşın kemer şeklinde bir başlığı ve onun alt tarafında ise kabartma olarak çepeçevre işlenmiş Rumî motifleri yer almaktadır.

3.1. ÖM 29. Yuvarlak Sütun Şeklinde Bir Taş

Bulunduğu yer: Ödemiş Müzesi(Bahçe)

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: . 1224/1809

Bugünkü Durumu: Kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Yok

Ölçüler: (Baş Ş.) Kırık

Kitabesi:

1 1224

Tanım: 1224/1809 tarihli kitabesi olan taş müze bahçesine konulmuştur. Silindir şeklindeki taşın alt tarafı kırıktır. Nereden getirildiği bilinmeyen taşta tarihten başka herhangi bir yazı ve süsleme mevcut değildir.

3.2. Ödemiş Tombaklı Mezarlığı

Tombaklı mezarlığı

Tombaklı mezarlığı

3.2. ÖTM 1. Yeniceli Kaçipçi Mehmed'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: ?

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, üst kısmı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.55 x 0.19 x 0.08

Kitabesi:

1 Yeniceli

2 Kaçipci Mehmed

3 Rûhuna

4 el-Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Oldukça yıpranmış durumdaki mezar taşının başlığı ve üst kısmı kırıktır.

Düşey dikdörtgen formundaki şahidenin gövdesinin sağlam kalan alt kısmında dört satır celî sülüs yazı kabartma olarak mahalli bir üslupla yazılmıştır. Vefat tarihi belli olmayan bu mezar taşının 18. Yüzyılın sonlarına ait olduğu tahmin edilmektedir.

3.2. ÖTM 2. Ahmed Kızı Hadice'nin Mezarı

Bulunduğu yer:	Tombaklı Mezarlığı
İnceleme Tarihi:	Ekim 2009
Vefat Tarihi:	1199/1784
Bugünkü Durumu:	Kırık, yerde
Malzeme:	Mermer
Süsleme Tekniği:	Kabartma
Yazı Türü:	Mâil celî sülüs
Ölçüleri:	(Baş Ş.) 0.37 x 0.28 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Ahmet kızı merhume
- 2 Hadice rûhuna
- 3 Fâtiha sene 1199

Tanım: Üst yarısı kırık olan mezar taşı Tombaklı mezarlığında yerdedir. Düşey dikdörtgen formundaki gövdenin mevcut kısmında üç satır mâil celî sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

3.2. ÖTM 3. Hacı Mustafa Oğlu Hacı Ali'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: ?

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, baş kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.35 x 0.18 x 0.08

Kitabesi:

1 Huve'l-muin

2 Hacı Mustafa oğlu

3 Hacı Ali'nin rûhuna

4 Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcut olup, baş kısmı kırıktır. Oldukça yıpranmış durumdaki mezar taşı düşey dikdörtgen formundadır.

Gövde kısmında kabartma bir şekilde yazılmış dört satır mâil celî sülüs yazı bulunmaktadır.

3.2. ÖTM 4. Keçeci Oğlu Hacı İbrahim Oğlu Seyyid İsmail'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1221/1806

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.86 x 0.22 x 0.07
(Ayak Ş.)0.83 x 0.24 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Muin
- 2 İlahi ravza-i cinan eyle makamın
- 3 Keçeci oğlu Hacı
- 4 İbrahim oğlu
- 5 Seyyid İsmail
- 6 Ruhuna Fâtiha
- 7 Sene 1221

Tanım: Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunan toprak mezarın baş ve ayak taşları mevcuttur. Oldukça yıpranmış durumdaki

baş şahidesi, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılan yedi satır mâil celî sülüs yazı bulunmaktadır.

Boyunluk üzerine geçirilen başlık, alttan üste doğru dikdörtgene yakın oval formulu ve sarığın sarıldığı astarın üzerinde oyma çizgiler bulunan uzun başlıklı bir kavuktur. Başlık yıprandığı için kavuğun üzerine sarılan sarığın sarılış biçimi tanımlanamamıştır.

Ayak taşı, düşey dikdörtgen formulu olup, sivri kemerli bir tepeliği vardır. Öne doğru eğik olan şahide sade ve süslemesizdir.

3.2. ÖTM 5. Mehmed Oğlu Keçeci Ahmed'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1226/1811

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.75 x 0.25 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Huve'l-muin
- 2 Mehmed oğlu
- 3 Merhum Keçeci Ahmed
- 4 Ruhuna Fatiha
- 5 Sene 1226

Tanım: Sadece baş taşı mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Mezar taşı düşey dikdörtgen formundaki bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, beş satır mâil celi sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

Başlık, gövdeye göre oldukça büyük tasarlanmış 76 cm. çapında sarıklı bir serpuştur. Üstten basık durumdaki başlık boyunluğa geçirilmiş durumdadır. Sarığın dilimleri sol alt köşeden sağ üst tarafa alttan, sağ alt köşeden sol üst köşeye doğru üstten çapraz olarak sarılmıştır.

3.2. ÖTM 6. Keçeci Emir Ahmed Oğlu Seyyid İsmail'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi : 1215/1800

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.90 x 0.27 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Merhum ve mağfur
- 3 Keçeci Emir Ahmed oğlu
- 4 Seyyid İsmail rûhuna
- 5 Fâtiha sene 1215

Tanım: Tombaklı mezarlığındaki mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Oldukça yıpranmış durumdaki mezar taşının baş kısmı kırıktır.

Düşey dikkörtgen formundaki gövde kısmında, beş satır mâil celi sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

3.2. ÖTM 7. Hasan Oğlu Ahmed'in Mezarı

Bulunduğu yer:	Tombaklı Mezarlığı
İnceleme Tarihi:	Ekim 2009
Vefat Tarihi:	1226/1811
Bugünkü Durumu:	Dikili vaziyette, sağlam
Malzeme:	Mermer
Süsleme Tekniği:	Kabartma
Yazı Türü:	Mâil celf sülüs
Ölçüleri:	(Baş Ş.) 0.97 x 0.28 x 0.08

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Muin
- 2 Hasan'ın oğlu
- 3 Merhum ve mağfur leh Ahmed
- 4 Ruhuna lillah
- 5 el-Fâtiha
- 6 Sene 1226

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan toprak mezar, Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Mezar taşı düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmak tadır.

Gövde kısmında, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılan altı satır mâil celî sülûs yazı bulunmaktadır. Kitabede yer yer hareke ve tirfiller göze çarpmaktadır.

Başlık, kareye yakın formlu sarıklı bir serpuştur. Sarığın dilimleri altı sıra halinde paralel olarak sarılmıştır. Sarığın alt ve üst kısımları düzdür.

3.2. ÖTM 8. Koca Ahmed Oğlu İsmail'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1215/1800

Bugünkü Durumu: Başı kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.58 x 0.20 x 0.07

Kitabesi:

1 Ah mine'l mevt

2 Koca Ahmed oğlu

3 İsmail rûhuna

4 Fâtiha

5 Sene 1215

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Başı kırık ve yıpranmış durumdaki mezar taşı yerdedir.

Düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, beş satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 9. .... Ahmed Kızı Raziye'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1220/1805

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.75 x 0.28 x 0.04

Kitabesi:

1 Huve'l-muin

2 ..... Ahmed

3 Kızı Merhume

4 Raziye rûhuna

5 Fâtiha sene 1220

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikkörtgen formunda bir gövde ile dilimli bir tepelikten oluşmaktadır.

Yıpranmış durumdaki gövde kısmında beş satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Basık kemerli bir silme ile gövdeden ayrılan tepelik kısmında, kemere bitişik yuvarlak bir cetvel içinde bir çarkıfelek motifi yer almaktadır. Bunun dışında sekiz dilimli baklava dilimi şeklinde motifler göze çarpar. Bunu da yuvarlak kemerli bir bordür, dıştan ise yuvarlak kemerli bir cetvel kuşatılmaktadır. Tepedeki kırık olan dilimlerde ise stilize yaprak motifleri yer almaktadır.

3.2. ÖTM 10. Şarkikaraağaçlı Veli zade Mustafa'nın Zevcesi Hafize'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 22 Cemaziye'l-evvel 1327/11 Haziran 1909

Bugünkü Durumu: Baş şahide kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.17 x 0.35 x 0.06
(Ayak Ş.)1.10 x 0.35 x 0.06

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Hallaku'l-Baki
- 2 Gurbet ilde Hafize'nin vaz'-ı hamli haftası
- 3 Girdi kabre kaldı .....
- 4 Zevci dahi Şarkikaraağaçtan Veli zade Mustafa
- 5 Katib tapuda..... Ahmed idi babası
- 6 Sene üç yüz yirmi yedinin Cemaziye'l -ulası
- 7 Gitti eyvah genç yaşında anasının bir güli
- 8 İbretle nazar etsin her gelenler bu.....
- 9 .....
- 10 Fi 22 Cemaziye'l-evvel Cumartesi
- 11 Sene 1327

Tanım: Baş ve ayak şahideleri mevcut olan toprak mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepeliği olan baş taşı iki yerinden kırık olup üç parça halinde yerdedir.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, on bir satır celi talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabenin satırlar üstten basık oval cetveller arasına alınmıştır. Mevtanın vefat tarihi, kitabenin altıncı satırında yazı ile son satırında ise rakamla yazılmıştır.

Tepeliğin orta kısmında simetrik biçimde stilize edilmiş C kıvrımlı iki yaprak motifi başlangıç ve bitiminde birer palmet motifleriyle bütünleşmiştir. Tepeliğin iki yan tarafı da stilize edilmiş yaprak motifleri ile doldurulmuştur.

Ayak taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır. Taşın ortasında oyma bir şekilde işlenmiş servi ağacı göze çarpar. Servinin ucu sağa mâildir. Servinin alt kısmından çıkan iki sarmaşık dalı, iki yönden serviyi dolanarak Rumî motifleri ile sonlanmaktadır.

3.2. ÖTM 11. Hacı Kâmil Oğlu Hacı Mustafa'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Zilhicce 1336/Eylül-Ekim 1918

Bugünkü Durumu: Baş ve ayak şahideleri kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil rika

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.16 x 0.28 x 0.07
(Ayak Ş.) Kırık

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Baki
- 2 Mağfiret kıl bendene Rabb-ı celil
- 3 Gelmişim babına sergerdan sefil
- 4 Kıl şefaât mücrime ya Mustafa
- 5 Ruz-i mahşerde beni itme hacil
- 6 Hacı Kâmil oğlu Hacı
- 7 Mustafa ruhuna Fâtiha
- 8 15 Eylül sene 1334 Zilhicce sene 1336

Tanım: Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın baş ve ayak taşları vardır. Mezarın etrafı sonradan beton duvarla çevrilmiş

olup, şahideler, beton duvarın içine gömülmüştür. Baş şahidesi gövde kısmında iki yerden, ayak taşı ise üst tarafından kırıktır. Baş taşı, düşey dikdörtgen formunda gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş sekiz satır mâil rika yazı bulunmaktadır. Yazı sanatkârane bir şekilde yazılmıştır. Kitabenin son satırında, mevtanın vefat tarihi hem Rumî, hem de Hicrî olarak verilmiştir.

Başlık, ince bir boyunluğa geçirilmiş kareye yakın oval formlu sarıklı bir serpuştur. Sarığın dilimleri, dört sıra halinde paralel olarak sarılmıştır.

Ayak taşı, düşey dikdörtgen formunda olup, üst kısmı kırıktır. Şahide sade görünümlü ve süslemesizdir.

3.2. ÖTM 12. ....den Hacı ..... Mezarı

Bulunduğu yer:	Tombaklı Mezarlığı
İnceleme Tarihi:	Ekim 2009
Vefat Tarihi:	1337/1918
Bugünkü Durumu:	Dikili vaziyette, sağlam
Malzeme:	Mermer
Süsleme Tekniği:	Kabartma
Yazı Türü:	Mâil celi sülüs
Ölçüleri:	(Baş Ş.) 0.48 x 0.32 x 0.04

Kitabesi:

- 1 Sene 1337
- 2 Hicret eyledim fani dünyadan
- 3 Emr böyle takdir Hudadan
- 4 .....den Hacı .....

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Mezar taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş dört satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak mahalli tarzda yazılmıştır. Kitabenin son satırı toprağa gömülü olduğu için okunamamıştır.

Üstten basık yuvarlak bir kemerle gövde kısmından ayrılan tepelik kısmında bir noktadan çıkış yapan stilize akantus yaprakları tepeliği doldurmaktadır.

3.2. ÖTM 13. Hacı Abbas zade Hacı Şemseddin Efendi Zevcesi Hafize Hanım'ın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1305/1887

Bugünkü Durumu: Baş ve ayak şahideleri kırık ve yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.82 x 0.37 x 0.06
(Ayak Ş.)Kırık

Kitabesi:

1 Huve'l-Baki

2 Sene 1305

3 Hacı Abbas zade Hacı

4 Şemseddin Efendi

5 Zevcesi Hafize Hanım

6 Ruhuna Fâtiha

Tanım: Baş ve ayak taşları mevcut olan mezar, Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Baş şahidesi boyun kısmından, ayak şahidesi ise birkaç yerinden kırıktır.

Baş taşının sivri kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında araları silmelerle bölünmüş altı satır celî talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Gövdenin üst kenarlarında, boyun kısmındaki silmeden çıkan stilize yaprak şeklinde simetrik volüt, yukarı ve aşağı doğru kıvrımlar yaparak gövdeye farklı bir şekil vermektedirler. Volütün sol üst tarafa doğru çıkan kıvrımı kırıktır.

Oyma desenli bir boyunla gövdeye bağlanan koçbaşını andıran tepelikte biri ortada diğerleri kenarlarda olmak üzere üç adet penç motifi etraflarındaki kabartma yapraklarla adeta desenli bir yazmayı andırmaktadır.

Ayak taşı kırık olup bir kaç parça halinde yerdedir. şahide düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır. Ayak taşının ortasında kabartma olarak işlenmiş bir servi ağacı, kenarlarında ise asma motifleri yer almaktadır. Asmada üzüm salkımları ve yapraklar göze çarpar.

3.2. ÖTM 14. Hacı Abbas Zevcesi Fatıma'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1306/1888

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 85 x 0.32 x 0.06

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Baki sene 1306
- 2 Firaki hasreti gelmez
- 3 Beyane velev kulna ila
- 4 Yevmi'l-kıyame Hacı
- 5 Abbas zevcesi
- 6 Fatıma rûhuna Fâtıha

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Mezar taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında araları cetvellerle bölünmüş altı satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak mahalli bir üslupta yazılmıştır.

Tepelik kısmı, stilize akantus yaprakları ile biçimlendirilmiştir.

3.2. ÖTM 15. Hacı Hafız Şemseddin'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1307/1889

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.30 x 0.35 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Baki
- 2 Sene 1307
- 3 Hanedanlar serveri Hacı Abbas'a
- 4 İrdi peygam-ı ecel irmeden her kâmasını
- 5 Hacı Hafız şöhreti ismi Şemseddin idi
- 6 Hazret-i Kur'an ola ruz-i mahşer şefii
- 7 Rahmetinle bağını mesken kıl cenneti
- 8 Ola cari hem anın iki cihan güneşi
- 9 Çıktı beşler didi tarihi reğaib gicesi
- 10 Oku candan Fâtiha ruhi için zair

Tanım: Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunan toprak mezarın sadece baş şahidesi bulunmaktadır. Mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır. Gövde kısmı üst taraftan kırıktır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş on satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabenin dokuzuncu satırında tarih düşülmüştür. Aynı zamanda mevtanın Reğaib gecesi vefat ettiği ifade edilmektedir.

Başlık, Hamidî fes türünde bir serpuştur. Fesin sağ üst kenarı kırıktır.

3.2. ÖTM 16. Derviş Yusuf Mahdumu Nuri'nin Zevcesi Şefika Hanım'ın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1330/1911

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.80 x 0.30 x 0.05

Kitabesi:

1 1330

2 Derviş Yusuf

3 Mahdumu Nuri'nin

4 Zevcesi Şefika Hanım

5 Ruhuna Fâtiha

Tanım: Sadece baş taşı mevcut olan toprak mezar, Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığındadır. Şahide, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir silme ile tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş beş satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında silme üzerinde tek noktadan çıkış yapan akantus yaprakları yukarı ve iki yönden aşağıya doğru sarkarak tepeliği şekillendirmektedir.

3.2. ÖTM 17. Emir oğlu Seyyid Hacı Hasan'ın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1238/1822

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma ve oyma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.85 x 0.29 x 0.10

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Hayyu'l-Baki
- 2 İlahi ravza-i cihan eyle makamın
- 3 Emir oğlu merhum
- 4 Seyyid Hacı Hasan
- 5 Rûhuna Fâtiha sene 1238

Tanım: Tombaklı mezarlığındaki mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılan beş satır mâil celî sülüs yazı bulunmaktadır.

Başlık, yukarıdan aşağıya doğru kareye yakın formlu sarıklı bir serpuştur. Muntazam görünümlü sarığın dilimleri sol alt köşeden sağ üst tarafa alttan, sağ alt köşeden sol üst tarafa doğru üstten çapraz olarak sarılmıştır.

3.2. ÖTM 18. Emir oğlu Muhammed Oğlu Seyyid Mustafa'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1216/1801

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.72 x 0.27 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Emir oğlu Muhammed
- 3 Oğlu Seyyid Mustafa
- 4 Rûhuna Fâtiha
- 5 Sene 1216

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Düşey dikdörtgen formundaki mezar taşının baş kısmı kırıktır. Yıpranmış durumdaki şahide sola ve öne doğru mâildir.

Gövde kısmında, beş satır mâil celî sülûs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

3.2. ÖTM 19. Muhammed Oğlu Hacı Mustafa'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1174/1760

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.80 x 0.24 x 0.08

Kitabesi:

1 Merhum

2 Ve mağfur leh

3 Muhammed oğlu Hacı

4 Mustafa rûhuna

5 El-Fâtiha

6 Sene 1174

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Sol üs kısmı kırık olan gövdede, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılan altı satır mâil celî sülûs yazı bulunmaktadır.

Gövdeye göre büyük tutulmuş olan başlık, kareye yakın formlu sarıklı bir serpuştur. Oval görünümlü takke üzerine sarılan sarığın dilimleri soldan sağa doğru paralel, sağ alttan sol üst tarafa doğru çapraz olarak sarılmıştır.

3.2. ÖTM 20. Yenice Köylü Hacı Mustafa Oğlu Molla Bekir'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1294/1877

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.05 x 0.30 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Hayy sene 1294
- 2 Beni kıl mağfired ya Rabb-ı Yezdan
- 3 Bi-hakkı arş-ı a'zam nur-u Kur'an
- 4 Gelub kabrim ziyaret iden ihvan
- 5 Eylesun ruhuma bir Fâtiha ihsan
- 6 Yenice köylü Hacı Mustafa
- 7 Oğlu Molla Bekir rûhuna
- 8 Fâtiha

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Sola mâil olan mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş sekiz satır mail celi sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Başlık, kareye yakın formlu, oval görünümlü sarıklı bir serpuştur. Sarığın dilimleri dört sıra halinde paralel olarak sarılmıştır. Başlığın alt kısmı düz, üstü ise ovaldir.

3.2. ÖTM 21. Gürancı Oğlu Mehmed Ağa Kerimesi Nesibe'nin Mezarı

Bulunduğu yer:	Tombaklı Mezarlığı
İnceleme Tarihi:	Ekim 2009
Vefat Tarihi:	1325/1907
Bugünkü Durumu:	Dikili vaziyette, sağlam
Malzeme:	Mermer
Süsleme Tekniği:	Kabartma ve oyma
Yazı Türü:	Mâilcelî sülüs
Ölçüleri:	(Baş Ş.) 0.97 x 0.36 x 0.05 (Ayak Ş.)0.82 x 0.28 x 0.05

Kitabesi:

- 1 1325
- 2 İŖte kurtuldum da geldim dar-ı fenadan
- 3 Terk edub yüz çevirdim masivadan
- 4 Ricası afv-ı kusurumdur Bari Huda'dan
- 5 Babına geldim Ŗefaata ya Resulallah
- 6 Genç yaşımda iken tattı mevtin lezzetini
- 7 Henüz almadan dünya lezzetini
- 8 Gürancı oğlu Mehmed Ağa kerimesi
- 9 Nesibe ruhuna Fâtiha

Tanım: Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunan toprak mezarın baş ve ayak taşları mevcuttur. Baş şahidesi, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli tepelikten oluşmaktadır.

Baş taşının yuvarlak kemerli oyma bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş dokuz satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak mahalli tarzda yazılmıştır.

Tepelik kısmında, stilize yaprak ve asmaların oluşturduğu bitkisel süsleme kompozisyonu oluşturmaktadır.

3.2. ÖTM 22. Gürancı zade Ali Bey Mahdumu Mehmed Ağa'nın Mezarı

Bulunduğu yer : Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1326/1908

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.78 x 0.27 x 0.03

(Ayak Ş.)0.67 x 0.31 x 0.03

Kitabesi:

1 1326

2 Ne kadar şayi' olsa cihanda şanın

3 Akibet iki taş olur nişanın

4 Gürancı zade Ali Bek

5 Mahdumi Mehmed Ağa rûhuna

6 Fâtiha

Tanım: Baş ve ayak şahideleri mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Baş taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş altı satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak mahalli bir üslupla yazılmıştır.

Başlık, kareye yakın formda sarıklı bir serpuştur. Sarığın dilimleri üç sıra halinde paralel olarak sarılmıştır. Başlığın alt ve üst kısımları düzdür.

Ayak taşı, aşağıdan yukarıya doğru daralan düşey dikdörtgen formunda olup sivri kemerli bir tepeliği vardır. Şahide sade görünümlü ve süslemesizdir.

3.2. ÖTM 23. Postacı Asım Efendi'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1340/1921

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.12 x 0.33 x 0.06

(Ayak Ş.) 1.03 x 0.28 x 0.06

Kitabesi:

1 Sene 1340

2 Şu kabr..... rahmet-i Rahman olsun

3 Dahi muttasıl ravda-i rıdvan olsun

4 Burada medfun postacı Asım Efendi

5 Lütf-u Hakk ..... nar-ı cahimden .....

6 Rûhuna Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığındaki mezarın baş ve ayak taşları mevcuttur. Mezarın etrafı taşlarla çevrilidir; ancak zamanla taşlar

toprak altında kalmış veya etrafa dağılmıştır. Baş şahidesi, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş altı satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak mahalli bir üslupta yazılmıştır.

Başlık sarıklı bir festir. Başlığın sol alt köşesi kırıktır.

Ayak taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda olup, sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide sade görünümlü ve süslemesizdir.

3.2. ÖTM 24. Karaabalı zade Hacı Ali Ağa'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1320/1902

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, üst kısmı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.75 x 0.36 x 0.04

(Ayak Ş.)0.70 x 0.32 x 0.04

Kitabesi:

1 1320

2 Beni kıl mağfiret ya Rabb-ı Yezdan

3 Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an

4 Gelub kabrim ziyaret iden ihvan

5 İde ruhuma bir Fâtiha ihsan

6 Kara abalı zade el-hac

7 Ali Ağa rûhuna el-Fâtiha

Tanım: Baş ve ayak şahideleri mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Düşey dikdörtgen formundaki baş taşının üst tarafı kırıktır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş yedi satır mâil celif talik yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Ayak taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda olup sivri kemerli bir tepeliği vardır. Ayak taşının ortasında kabartma olarak işlenmiş bir servi ağacı vardır. Servinin ucu sağa mâildir. Servinin iki yanında serviyi çapraz olarak saran birer sarmaşık yer almaktadır. Şahidenin tepe kısmına yedi dilimli bir istiridye motifi işlenmiştir.

3.2. ÖTM 25. Karaabalı zade Hacı Ali Efendi Zevcesi Amine Hatun'un Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1317/1899

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.98 x 0.34 x 0.03
(Ayak Ş.)0.77 x 0.30 x 0.03

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt sene 1317
- 2 Yok zevk u safa cihanda asla
- 3 Zair bunu bil de itme ğaflet
- 4 Beyhude geçirme ömrünü eyle
- 5 Tahsil rıza-yı Hakka gayret
- 6 Karaabalı zade Hacı Ali Efendi
- 7 Zevcesi Amine Hatun rûhuna Fâtiha

Tanım: Baş ve ayak taşları mevcut olan toprak mezar, Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Oldukça yıpranmış durumdaki

bař řahidesi, ařađıdan yukarıya dođru geniřleyen dűsey dikdűrtgen formunda bir gűvde ile sivri kemerli bir tepelikten oluřmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gűvde kısmında, araları cetvellerle bűlűnműř yedi satır mâil celi talik yazı kabartma olarak yazılmıřtır.

Tepelik kısmında, yuvarlak kemerin űzerine oturan desenli vazodan çıkan stilize bitkisel motiflerden oluřan sűsleme kompozisyonu oluřturmaktadır.

Ayak tařı, yukarıdan ařađıya dođru daralan dűsey dikdűrtgen formunda bir gűvde ile sivri kemerli bir tepelikten oluřmaktadır. Sađ arkaya dođru mâil olan ayak tařında kabartma olarak iřlenmiř bir servi ađacı bulunmaktadır. Tepe kısmında ise on dilimli istiridye motifi yer almaktadır.

3.2. ÖTM 26. Küçük Hacı İbrahim Zevcesi Nazire'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1342/1923

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.82 x 0.37 x 0.04

(Ayak Ş.)0.67 x 0.32 x 0.04

Kitabesi:

1 1342

2 Gençliğimde böyle ölüm görmedim

3 Bu dünyada tul ömür sürmedim

4 Küçük Hacı İbrahim zevcesi

5 Nazire rûhuna Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığındaki mezarın baş ve ayak şahideleri mevcuttur. Baş taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Gövde kısmında beş satır rika yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabenin birinci satırı bir damla motifi içerisinde yer almaktadır. Diğer satırlar ise paralel cetveller arasına alınmıştır.

Mezar taşının tepe kısmı sade ve süslemesizdir.

Ayak taşı düşey dikdörtgen formunda olup, sivri kemerli bir tepeliği vardır. Şahide sade ve süslemesizdir.

3.2. ÖTM 27. Geylan Muhacirlerinden Şaban Efendi Zevcesi Mustafa Ağa Kerimesi Çelebi Hanım'ın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 18 Temmuz 1927

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.67 x 0.34 x 0.03

(Ayak Ş.)0.72 x 0.32 x 0.03

Kitabesi:

1 Huve'l-Baki

2 18 Temmuz 1927

3 Geylan muhacirlerinden Şaban

4 Efendi zevcesi Mustafa

5 Ağa kerimesi Çelebi Hanım

(Betona gömülü)

Tanım: Baş ve ayak taşları mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında etrafı beton duvarlarla çevrili aile mezarlığında yer almaktadır. Baş şahidesi düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile yuvarlak kemerli bir

tepelikten oluşmaktadır. Baş şahidesinin kaidesi sonradan dökülen beton duvarın içine gömüldüğü için kitabenin son kısmı okunamamıştır.

Gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş beş satır celi talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabede mevtanın vefat tarihi miladî olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında, ortada olanı daha büyük olan üç adet gül motifi kabartma olarak işlenmiştir.

Ayak taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda olup, sivri kemerli bir tepeliği vardır. Şahide sade ve süslemesizdir.

3.2 ÖTM 28. Geylanlı Abdulkerim Mahdumu ..... Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 22 Nisan 1322

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.80 x 0.20 x 0.07

(Ayak Ş.)0.79 x 0.29 x 0.06

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt 22 Nisan 1322

2 On dört yaşındaki şu nevcivan

3 ..... eyledi terk-i cihan

4 ..... feryad idub

5 Ah oğlum der zavallı her zaman

6 Ödemiş mekteb-i idadisi talebesi

7 Geylanlı Abdulkerim mahdumi

8 ..... rûhuna

9 Fâtiha

Tanım: Baş ve ayak taşları mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında etrafı beton duvarla çevrili aile mezarlığında yer almaktadır. Baş şahidesi, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş dokuz satır mâil celî talik yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Başlık, Hamidî fes türünde bir serpuştur.

Ayak taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda olup, sivri kemerli bir tepeliği vardır. Şahide sade ve görünümlü ve süslemesizdir.

3.2. ÖTM 29. Geylan Muhacirlerinden Abdulkerim Kerimesi Makbule'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Ramazan 1340/1921

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.62 x 0.23 x 0.04

(Ayak Ş.)0.47 x 0.23 x 0.04

Kitabesi:

1 Ramazan 1340

2 Geylan muhacirlerinden

3 Abdulkerim kerimesi

4 Makbule rûhuna

5 Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın baş ve ayak taşları mevcuttur. Mezar, etrafı sonradan beton duvarla çevrilen bir aile mezarlığı içinde yer almaktadır. Baş şahidesi, aşağıdan yukarıya doğru

geniřleyen dūřey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluřmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş beş satır rika yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında, stilize yaprak ve çiçek motifleri tepeliği doldurmaktadır.

Ayak taşı, yukarıdan aşağıya doğru daralan dūřey dikdörtgen formundadır. şahidenin tepe kısmı kırıktır. Sadede görünümlü ayak taşında herhangi bir süsleme yoktur.

3.2. ÖTM 30. Yeni Köyden Kökcan Oğlu Molla Mehmed'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1339/1920

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.96 x 0.33 x 0.06

Kitabesi:

- 1 İlahi ente rahmanî recaî
- 2 Minke ğufrânî ve la te'huz
- 3 Bi-isyanî ve kemmil kule noksanî
- 4 Yeni köyden Kökcan oğlu
- 5 Monla Mehmed rûhuna Fatiha
- 6 Sene 1339

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Ortadan kırık olan baş taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında üstten basık oval cetveller arasına alınmış altı satır rika yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Başlık, sarıklı bir festir.

3.2. ÖTM 31. Dokanlı İbrahim Kerimesi Aişe'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1346/1927

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.76 x 0.30 x 0.04

(Ayak Ş.)0.47 x 0.30 x 0.04

Kitabesi:

1 1346

2 Bir kuş idim uçtum yuvadan

3 Ölüm ayırdı anadan babadan

4 Dokanlı İbrahim kerimesi

5 Aişe rûhuna Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığındaki mezarın baş ve ayak taşları mevcuttur. Baş şahidesi düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir tepelikten oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir silme ile tepelikten ayrılan gövde kısmında araları cetvellerle bölünmüş beş satır rika yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında, silmenin üzerine oturtulan yuvarlak kemerli bir bordür yer almaktadır. Onun içine yarım daire şeklinde bir penç motifi, onun içine de çarkıfelek motifi yerleştirilmiştir. Tepeliğin diğer kısımları ise geometrik şekillerle doldurulmuştur.

Ayak taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda olup, sivri kemerli bir tepeliği vardır. Şahide sade ve süslemesizdir.

3.2. ÖTM 32. Kassab Kara Ali Oğlu Mehmed Ali Hafız'ın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Kırık

Bugünkü Durumu: Kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) kırık

Kitabesi:

1 Kassab Kara Ali

2 Oğlu Mehmed Ali

3 Hafız'ın rûhuna Fâtiha

Tanım: Kırık olan mezar taşı, Tombaklı mezarlığında yerde bulunmaktadır. Düşey dikdörtgen formundaki şahidenin kalan kısmında, araları cetvellerle bölünmüş üç satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 33. Kayıkçı Zevcesi Hacı Vesile'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1326(?)/1908

Bugünkü Durumu: Üst kısmı kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.48 x 0.27 x 0.04

Kitabesi:

1 1326 (?)

2 Kayıkçı zevcesi

3 Hacı Vesile

4 Rûhuna Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan baş şahidesinin üst tarafı kırık olup yerdedir. Düşey dikdörtgen formundaki şahidenin gövde kısmında araları cetvellerle bölünmüş dört satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 34. A. Baki Oğlu İsmail Akyol'un Mezarı

Bulunduğu yer : Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Eylül 1950

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.92 x 0.33 x 0.06

Kitabesi:

1 Beni kıl mağfiret ey Rabb-ı Yezdan

2 Bi-hakkı arş-ı a'zam nur-u Furkan

3 Gelub kabrim ziyaret eden ihvan

4 İdeler rûhuma bir Fâtiha ihsan

5 A.BAKİ İSMAİL

6 OĞLU AKYOL

7 EYLÜL 1950 (yeni yazıyla yazılı)

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı, aşığıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında araları silmelerle bölünmüş dört satır rika yazı kabartama olarak yazılmıştır. Kitabenin mevtanın adı ve vefat tarihini içeren son üç satırı Türkçe yazılmıştır. Kitabenin sağ üst kısmında köstekli bir saat yer almaktadır.

Başlık, Hamidî fes türünde bir serpuştur.

3.2. ÖTM 35. Abdullah Oğlu Ali'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 15 Zilkade 1231/1815

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.66 x 0.24 x 0.08

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 ..... oğlu

3 Abdullah oğlu

4 Merhum Ali ruhuna

5 Fâtiha sene 1231

6 15 Zilkade

Tanınm: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Düşey dikdörtgen formundaki mezar taşının başı kırık ve arkaya doğru maildir.

Oldukça yıpranmış durumdaki şahidenin gövde kısmında, altı satır mâil celî sülûs yazı, etrafı oyularak kabartma bir şekilde mahalli bir üslupta yazılmıştır.

3.2. ÖTM 36. Hacı Muhammed Oğlu Muhammed'in Kızı Fatıma'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1234/1818

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.56 x 0.27 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Hacı Muhammed oğlu
- 3 Muhammed'in kızı Fatıma
- 4 Rûhuna Fâtiha sene 1234

Tanım: Tombaklı mezarlığındaki mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formundaki mezar taşı sivri kemerli bir tepeliğe sahiptir.

Tepelik kısmı, bir cetvelle gövdeden ayrılmaktadır. Üstten yuvarlak bir kemerle kuşatılan gövde kısmında, dört satır mâil celî sülüs

yazı kabartma olarak yazılmıştır. Cetvelle kemer arasında kalan köşe kısımlara stilize yaprak motifleri yerleştirilmiştir.

Tepelik kısmında, duvarları kesme taştan yapılmış iki kubbeli bir cami yer almaktadır. Caminin görünen cephesinde yuvarlak kemerli üç kapı aralığı mevcuttur. Dilimli kubbeler arasında tek şerefeli bir minare vardır. Minarede mazgallar ve bir şerefe kapısı göze çarpmaktadır. Ana kubbelerin kenarlarında birer küçük kubbe bulunmaktadır. Kubbelerin arka planına birer servi ağacı yerleştirilmiştir.

3.2. ÖTM 37. Aziz Efendi Oğlu Hacı Mehmed'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1133/1720

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.67 x 0.27 x 0.08

(Ayak Ş.) 0.47 x 0.31 x 0.05

Kitabesi:

1 Huve'l- Muin

2 Aziz Efendi

3 Oğlu merhum Hacı

4 Mehmed rûhuna Fâtiha

5 Sene 1133

Tanım: Baş ve ayak taşları mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Oldukça yıpranmış durumdaki baş şahidesinin baş kısmı kırıktır.

DüŖey dikdörtgen formundaki mezar taşının gövde kısmında etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmış beş satır celi sülüs yazı bulunmaktadır. Mezar taşı bu mezarlıktaki en eski mezara aittir.

Ayak taşı, aŖağıdan yukarıya doğru genişleyen düŖey dikdörtgen formlu olup, sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Ŗahide sade görünümlü ve süslemesizdir

3.2. ÖTM 38. Hüseyin Beşe oğlu Sarı Mehmed'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1240/1824

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.64 x 0.24 x 0.07

Kitabesi:

1 Huve'l-Baki sene 1240

2 Hüseyin Beşe oğlu

3 Merhum Sarı Mehmed

4 Rûhuna Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Düşey dikdörtgen formundaki mezar taşının başı kırık olup, oldukça yıpranmış durumdadır.

Gövde kısmında, dört satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabede yer yer tirfillere rastlanmaktadır.

3.2. ÖTM 39. Hacı Kadir Oğlu Hacı Hüseyin'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1247/1831

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.66 x 0.27 x 0.08

Kitabesi:

1 Huve'l-Baki sene 1247

2 Hacı Kadir

3 Oğlu merhum

4 Hacı Hüseyin'in

5 Rûhuna Fâtiha

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Oldukça yıpranmış durumdaki mezar taşının baş kısmı kırık olup arkaya doğru maildir.

Düşey dikdörtgen formundaki şahidenin gövde kısmında, beş satır celî sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

3.2. ÖTM 40. Hacı Hüseyin'in Kızının Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1246/1830

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celfi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.75 x 0.33 x 0.05

Kitabesi:

1 Huve'l-Baki sene 1246

2 Hacı Hüseyin'in

3 KIZI merhume

4 Rûhuna Fâtiha

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı oldukça yıpranmış durumdadır. Şahide aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Gövde kısmı bir silme ile tepelik kısmından ayrılmaktadır. Kenarlardaki sütünceler üzerine oturtulan yuvarlak kemerli bir cetvelle

üstten kuşatılan gövde kısmında, dört satır mâil celî sülüs yazı, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır. Silme ile kemer arasında kalan köşelere stilize yaprak motifleri yerleştirilmiştir.

Tepeliğin sol tarafında duvarları kesme taştan yapılmış tek katlı, tek minareli ve iki kubbeli bir cami göze çarpmaktadır. Caminin iki bölmeli ve yuvarlak kemerli bir kapısı ve yuvarlak kemerli içi taralı bir penceresi mevcuttur. Dilimli kubbelerden sağdaki soldakine göre daha büyük olup, kubbeler alemlidir. Caminin sağında bir kaide üzerine oturtulan minare tek şerefelidir. Minarenin giriş kapısı ve mazgal kapıları vardır. Arka planda iki kubbe arasında altı dilimli bir penç motifi ile minarenin sol tarafında bir hilal motifi yer almaktadır. Tepeliğin sağ tarafı ise stilize kenger yaprakları ve servi ağaçları ile doldurulmuştur.

3.2. ÖTM 41. Arab Beşe Efendi Kızı Kerime'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: ?

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.70 x 0.30 x 0.06

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Arab Beşe Efendi kızı
- 3 Merhume Kerime
- 4 Rûhuna Fâtiha

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile dilimli bir tepelikten oluşmaktadır. Yıpranmış durumdaki şahide öne doğru maildir.

Üstten basık yuvarlak kemerli bir silme ile tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş dört satır mâil celî sülüs

yazı kabartma olarak yazılmıştır. Mezar taşının cephe kısmı kapalı olduğu için kitabesi tamamen okunamamıştır.

Tepelik kısmında, silmeye bitişik yuvarlak bir cetvel içerisinde yer alan çarkıfelek motifi, üstten yarım daire şeklinde dizilen baklava dilimi motifleri ile kuşatılmıştır. Bunlar da yuvarlak kemerli bir bordürle çevrelenmiştir. Tepeliğin dilimli kısımları ise stilize yaprak motifleri ile doldurulmuştur.

3.2. ÖTM 42. Hüseyin Oğlu Mustafa'nın Mezarı

Bulunduğu yer:	Tombaklı Mezarlığı
İnceleme Tarihi:	Ekim 2009
Vefat Tarihi:	1215/1800
Bugünkü Durumu:	Dikili vaziyette, başı kırık
Malzeme:	Mermer
Süsleme Tekniği:	Kabartma
Yazı Türü:	Mâil celî sülüs
Ölçüleri:	(Baş Ş.) 0.72 x 0.21 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Hüseyin'in oğlu
- 3 Merhum Mustafa
- 4 Rûhuna Fâtiha
- 5 Sene 1215

Tanım: Tombaklı mezarlığında yer alan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Oldukça yıpranmış durumdaki mezar taşının baş kısmı kırıktır.

Mezar taşının düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, beş satır mâil celî sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

3.2. ÖTM 43. Hasan Oğlu Bekir'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1187/1773

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.80 x 0.22 x 0.08

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Merhum ve mağfur
- 3 Hasan oğlu Bekir
- 4 Rûhiçun el-Fâtiha
- 5 1187

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Baş kısmı kırık olan mezar taşı oldukça yıpranmış durumdadır.

Mezar taşının düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, beş satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 44. Yenice Köylü Musa Beşe'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1188/1774

Bugünkü Durumu: Yerde, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.64 x 0.22 x 0.08

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Merhum ve mağfure

3 Yenice köylü Musa Beşe rû

4 hiçün el-Fâtiha

5 Sene 1188

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Başı kırık olan mezar taşı yerdedir.

Düşey dikdörtgen formundaki mezar taşının gövde kısmında, beş satır mâil celî sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde mahalli üslupta yazılmıştır.

3.2. ÖTM 45. Musa Beşe Oğlu Mehmed'in Mezarı

Bulunduğu yer :	Tombaklı Mezarlığı
İnceleme Tarihi:	Ekim 2009
Vefat Tarihi:	1206/1791
Bugünkü Durumu:	Kaidesi ve başı kırık, yerde
Malzeme:	Mermer
Süsleme Tekniği:	Kabartma
Yazı Türü:	Mâil celi sülüs
Ölçüleri:	(Baş Ş.) 0.91 x 0.21 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Musa Beşe oğlu
- 3 Merhum Mehmed'in
- 4 Rûhuna Fâtiha
- 5 Sene 1206

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Bir hayli yıpranmış olan mezar taşının baş kısmı ve kaidesi kırık olup, yerdedir.

Düşey dikdörtgen formundaki şahidenin gövde kısmında, beş satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 46. Ali Oğlu İbrahim'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1185/1771

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.55 x 0.21 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ali oğlu merhum
- 2 Ve mağfur İbrahim
- 3 Rûhuna el-Fâtiha
- 4 Sene 1185

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcut olup, oldukça yıpranmış durumdadır. Düşey dikdörtgen formundaki mezar taşının baş kısmı kırıktır.

Gövde kısmında, dört satır celî sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

3.2. ÖTM 47. Mehmed Beşe Oğlu Ali'nin Mezarı

Bulunduğu yer : Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1199/1784

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.41 x 0.21 x 0.06

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Mehmed Beşe oğlu

3 Ali rûhiçün Fâtiha

4 Sene 1199

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Baş kısmı kırık olan mezar taşı oldukça yıpranmış durumdadır.

Düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, dört satır mâil celi sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

3.2. ÖTM 48. Mehmed Kızı Aişe'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1199/1784

Bugünkü Durumu: Yerde, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.75 x 0.23 x 0.07

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Mehmed kızı

3 Aişe rû-

4 huna Fâtiha

5 Sene 1199

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı yerde olup, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile dilimli bir tepelikten oluşmaktadır.

Üstten basık yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, beş satır mâil celfî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmını gövdeden ayıran kemere bitişik olan dairenin içerisine bir çarkıfelek motifi yerleştirilmiştir. Bunun dışında ise yarım daire şeklindeki yuvarlak kemerli bir cetvel içerisinde sekiz dilimli istiridye motifi yer almaktadır. Tepeliğin dilimli kısımları ise stilize yaprak motifleri ile doldurulmuştur.

3.2. ÖTM 49. Hacı Hasan Efendi Mahdumu Ahmed Efendi'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1210/1795

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.86 x 0.29 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Okuya bir Fâtiha ruhuma eyleye ihsan
- 3 Durağı cennet ola fî makamı emin
- 4 Hacı Hasan Efendi Mahdumi
- 5 Ahmed Efendi ruhuna
- 6 Fâtiha sene 1210

Tanım: Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunan toprak mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir silme ile üstten kuşatılan gövde kısmında, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılan altı satır mâil celi sülüs yazı bulunmaktadır. Şahidenin boyun kısmında hilalli bir cami alemi yer almaktadır.

Başlık, kareye yakın formlu kenarları oval sarıklı bir serpuştur. Sade görünümlü olan başlığın sol alt köşesinden sağ üst köşeye doğru atılan tek dilimi içi taralı bir serviye andırmaktadır. Başlığın alt ve üstü düzdür.

3.2. ÖTM 50. Hacı Hasan Efendi zade Ahmed Efendi'nin Oğlu Molla Ahmed'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1215/1800

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.57 x 0.20 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Hacı Hasan Efendi
- 3 Zade Ahmed Efendi'nin
- 4 Oğlu Molla Ahmed'in
- 5 Rûhuna Fâtiha
- 6 Sene 1215

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında yer almaktadır. Oldukça yıpranmış durumdaki mezar taşının baş kısmı kırık olup arkaya doğru mâildir.

Mezarın düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, altı satır mâil celî sülûs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 51. Ahmed Efendi zade Mehmed Efendi'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1205/1790

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.58 x 0.21 x 0.06

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Ahmed Efendi zade
- 3 Mehmed Efendi rûhuna
- 4 Fâtiha sene 1205

Tanım: Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Baş kısmı kırık olan mezar taşı bir hayli yıpranmış durumdadır.

Mezar taşının düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, dört satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 52. Alime Hatun'un Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1160/1745

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.56 x 0.19 x 0.10

Kitabesi:

1 Merhum

2 Ve mağfur

3 Alime Hatun

4 Rûhiçun

5 El-Fâtiha

6 Sene 1160

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Yıpranmış durumdaki mezar taşının baş kısmı ve sol kenarları yer yer kırıktır.

Şahidenin düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, altı satır celi sülüs yazı kabartma olarak mahalli bir üslupta yazılmıştır.

3.2. ÖTM 53. Ali Kızı Fatıma'nın Mezarı

Bulunduğu yer : Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1173/1759

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.60 x 0.32 x 0.04

Kitabesi:

1 Ali kızı

2 Merhum ve mağfur leha

3 Fatıma rûhuna Fâtiha

4 Sene 1173

Tanım: Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Yıpranmış durumdaki mezar taşı aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile dilimli bir tepelikten oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, dört satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

Tepelik kısmında kemere bitişik daire içerisinde bir çarkıfelek motifi yerleştirilmiştir. Bunun üst tarafında yuvarlak kemerli bir cetvel içerisinde sekiz dilimli bir istiridye kabuğu motifi yer almaktadır. Tepeliğin dilimli kısımları ise sadedir.

3.2. ÖTM 54. Aziz Abdi Efendi Kızı Hatice'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1221/1806

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.73 x 0.29 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Muin
- 2 Aziz Abdi Efendi
- 3 Kızı merhume Hadice
- 4 Ruhuna Fâtiha
- 5 Sene 1221

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Bir hayli yıpranmış olan mezar taşı, aşağıdan yukarıya doğru daralan düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Gövde kısmı bir cetvelle tepelikten ayrılmaktadır. Sütüncü başlıkları üzerine oturtulan yuvarlak kemerli bir cetvelle üstten

kuşatılan gövde kısmında etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılan beş satır mâil celî sülûs yazı bulunmaktadır.

Tepeliğin kenar kısımlarında farklı form ve boyutlardaki palmet motifleri ile ortadaki boşluklara yerleştirilen horozibiği çiçeklerinden oluşan bitkisel kompozisyon tepeliği doldurmaktadır.

3.2. ÖTM 55. Hasan Kızı Fatıma'nın Mezarı

Bulunduğu yer:	Tombaklı Mezarlığı
İnceleme Tarihi:	Ekim 2009
Vefat Tarihi:	1215/1800
Bugünkü Durumu:	Dikili vaziyette, sağlam
Malzeme:	Mermer
Süsleme Tekniği:	Kabartma
Yazı Türü:	Mâil celî sülüs
Ölçüleri:	(Baş Ş.) 0.60 x 0.26 x 0.04

Kitabesi:

- 1 Huve'l-muin
- 2 Hasan Kızı merhume
- 3 Fatma rûhuna Fâtiha
- 4 Sene 1215

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı aşağıdan yukarıya doğru daralan düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir tepelikten oluşmaktadır. Gövde kısmı bir bordürle tepelikten ayrılmaktadır.

Üstten yuvarlak kemerli bir silme ile tepelikten ayrılan gövde kısmında, dört satır mâil celî sülüs yazı etrafı oyularak kabartma bir

şekilde yazılmıştır. Silme ile bordür arasında kalan köşelere iç içe iki üçgen şeklinde geometrik motifler yerleştirilmiştir.

Tepeliğin orta kısmına duvarları kesme taştan yapılmış kubbeli bir yapı yerleştirilmiştir. Yapının ön cephesinde yuvarlak kemerli iki kanatlı bir kapı aralığı göze çarpmaktadır. Cami olduğu tahmin edilen yapının kubbesi dilimli ve alemlidir. Caminin sağ tarafında duvarları kesme taştan yapılmış sivri kemerli bir yapı vardır. Türbe olması muhtemel yapının içi paralel taranmış yuvarlak kemerli bir kapısı mevcuttur. Mezar taşı yıpranmış durumda olduğu için diğer süslemeleri tanımlanamamıştır. Ancak arka planda servi ağaçlarını andıran bitkisel süslemeler göze çarpmaktadır.

3.2. ÖTM 56. Hacı Süleyman Zevcesi Fatıma'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Kırık

Bugünkü Durumu: Altı kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.80 x 0.30 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Nazeninim gitti cennet bağına
- 3 Firakını kodu valideyni canına
- 4 Hacı Süleyman zevcesi(?)
- 5 Fatıma rûhuna Fâtiha
- 6 .....

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Yıpranmış durumdaki şahidenin altı kırık olup yerdedir. Mezar taşı düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir

tepelikten oluşmaktadır. Gövde kısmı bir bordürle tepelikten ayrılmaktadır.

Üstten yuvarlak kemerli bir cetvelle kuşatılan gövde kısmında, beş satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır. Bordürle kemer arasında kalan köşelere üçgen şeklinde geometrik süslemeler yerleştirilmiştir.

Tepelik kısmının sol tarafında tek minareli ve kubbeli bir cami yer almaktadır. Caminin cephe kısmında yuvarlak kemerli üç kapı ve pencere aralıkları göze çarpmaktadır. Kubbe dilimli ve alemlidir. Caminin sağ tarafında bir kaide üzerine oturtulan minare tek şerefelidir. Mezar taşı bir hayli yıprandığı için tepeliğin sağ tarafına bulunan bitkisel motifleri andıran süslemeler tanımlanamamıştır.

3.2. ÖTM 57. Hacı Hasan Oğlu Mustafa'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1215/1800

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.90 x 0.24 x 0.08

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Hacı Hasan'ın

3 Oğlu merhum

4 Mustafa rûhuna

5 Fâtiha sene 1215

Tanım: Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş taşı mevcuttur. Baş kısmı kırık olan mezar taşı oldukça yıpranmış durumdadır.

Şahidenin düşey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, beş satır mâil celif sülüs yazı, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılmıştır.

3.2. ÖTM 58. Ahmed Kızı Emine'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1215/1800

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.60 x 0.23 x 0.04

Kitabesi _____ :

1 Ah mine'l-mevt

2 Ahmed kızı

3 Merhume

4 Emine rûhuna

5 Fâtiha sene 1215

Tanım: Sadece baş şahidesi bulunan mezar, merkez Tombaklı mezarlığında yer almaktadır. Mezar taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır. Yıpranmış durumdaki mezar taşının gövde kısmı bir bordürle tepelikten ayrılmaktadır.

Üstten yuvarlak kemerli bir cetvelle kuşatılan gövde kısmında, beş satır mâil celi sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır. Bordürle kemer arasında kalan köşelere stilize yaprak motifleri yerleştirilmiştir.

Tepelik kısmı stilize kenger yaprakları ile doldurulmuştur.

3.2. ÖTM 59. Hacı Abdullah'ın Kızı Fatıma'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1215/1800

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.58 x 0.24 x 0.07

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Hacı Abdullah'ın
- 3 Kızı Fatıma rûhuna
- 4 Fâtiha sene 1215

Tanım: Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Yıpranmış durumdaki mezar taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Gövde kısmında, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılan dört satır mâil celî sülüs yazı yer almaktadır.

Tepelik kısmında dilimli iki kubbe ile bunların ortasında yer alan bir minare kompozisyonu oluşturmaktadır. Minare tek şerefeli olup, mazgal kapıları göze çarpmaktadır.

3.2. ÖTM 60. Muhammed Oğlu Koca Hafız Hüseyin Efendi'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1232/1816

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.07 x 0.29 x 0.09

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Muin
- 2 Bu merkade her kim iderse dua
- 3 İde mahşerde şefaât mücteba
- 4 Muhammed oğlu merhum
- 5 Koca Hafız Hüseyin
- 6 Efendi rûhuna
- 7 Fâtîha sene 1232

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, merkez Tombaklı mezarlığında yer almaktadır. Yıpranmış durumdaki mezar taşının baş kısmı ile gövdesi üst taraftan kırıktır.

Düsey dikdörtgen formundaki gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş yedi satır mâil celî sülûs yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 61. Koca Hafız Efendi Zevcesi Fatıma'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1227/1812

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.95 x 0.32 x 0.05

Kitabesi:

- 1 Ah mine'l-mevt
- 2 Bu merkade her kim iderse dua
- 3 İde mahşerde şefaata mücteba
- 4 Koca Hafız Efendi
- 5 Zevcesi merhume Fatıma
- 6 Rûhuna Fâtiha
- 7 Sene 1227

Tanım: Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Yıpranmış durumdaki mezar taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile

sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır. Tepelik kısmı bir silme ile gövde den ayrılmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle üstten kuşatılan gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş yedi satır mâil celî sülüs yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kemerle silme arasında kalan köşelere stilize yaprak motifleri yerleştirilmiştir.

Tepeliğin sol tarafına duvarları kesme taştan yapılmış kubbeli bir cami yerleştirilmiştir. Caminin ön cephesinde yuvarlak kemerli iki kanatlı bir kapı aralığı göze çarpar. Caminin kubbesi dilimli ve alemlidir. Camini tek minaresi sağ tarafında kesme taştan yapılmış bir kaide üzerine oturtulmuştur. Tek şerefeli minare yosun tuttuğu için diğer kısımları tanımlanamamıştır. Caminin sol arka planında servi ağaçları, kubbe ile minare arasında ise üç dilimli gözüken bir penç motifi vardır. Tepeliğin sağ ön tarafında dilimli bir kubbe yer almaktadır. Arka planda ise duvarları kesme taştan yapılmış sivri külahlı, türbe olması muhtemel üç yapı göze çarpmaktadır. Minare ile türbeler arasındaki arka planda bir gül motifi, sağ arka tarafta ise servi motifleri yer almaktadır.

3.2. ÖTM 62. Hacı Oğlu Hacı Mehmed'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1229/1813

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.57 x 0.19 x 0.05

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Hacı oğlu

3 Hacı Mehmed merhum

4 .....

5 .....

6 Sene 1229

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar Tombaklı mezarlığında yer almaktadır. Oldukça yıpranmış durumdaki mezar taşının baş kısmı kırıktır. Arkaya doğru mâil olan şahide düşey dikdörtgen formundadır.

Gövde kısmında, etrafı oyularak kabartma bir tarza yazılan altı satır mâil celi sülûs yazı bulunmaktadır. Mahalli bir üslupta yazılan kitabenin 4. ve 5. satırları tahrip olduğu için okunamamıştır.

3.2. ÖTM 63. Molla İsmâil Oğlu Halil'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1228/1813

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.10 x 0.27 x 0.08

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Muin
- 2 Bu merkade her kim iderse dua
- 3 İde mahşerde şefaaf mücteba
- 4 Monla İsmâil oğlu
- 5 Merhum Halil rûhuna
- 6 Fâtiha sene 1228

Tanınm: Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunan toprak mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, etrafı oyularak kabartma bir şekilde yazılan altı satır mâil celî sülüs yazı bulunmaktadır.

Başlık, yukarıdan aşağıya doğru dikdörtgene yakın oval formlu sarıklı bir kavuk olup, üstünde oyma yıldız gibi geometrik şekiller bulunan bez astarın üzerine kalınca çapraz iki sıra sarık sarılmıştır. Sarığın alt ve üst kısımları düzdür. Başlığın tepe kısmı ise oval görünümlüdür.

3.2. ÖTM 64. Hacı İsmail'in Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1225/1810

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celf sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.12 x 0.27 x 0.09

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Muin
- 2 Bu merkade her kim iderse dua
- 3 İde mahşerde şefaata mücteba
- 4 ..... merhum Hacı
- 5 İsmail ruhuna Fatiha
- 6 Sene 1225

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Yıpranmış durumdaki mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, altı satır mâil celî sülûs yazı kabartma bir tarzda yazılmıştır.

Başlık, kare görünümlü boyunluğa geçirilmiş sarıklı bir serpuştur. Sarığın dilimleri altı sıra halinde paralel sarılmıştır. Başlığın sarıktan taşan tepe kısmı düzdür.

3.2. ÖTM 65. Osman Beşe Oğlu Osman Kızı Fatıma'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1227/1812

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.65 x 0.26 x 0.07

Kitabesi:

1 Ah mine'l-mevt

2 Osman Beşe oğlu Osman

3 Kızı Fatıma rûhuna

4 Fâtiha sene 1227

Tanım: Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı, aşığıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır. Tepelik kısmı bir cetvelle tepelikten ayrılmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir silme ile üstten kuşatılan gövde kısmında, etrafi oyularak kabartma bir tarzda yazılan dört satır mâil celî sülüs yazı

bulunmaktadır. Cetvelle kemer arasında kalan köşelere stilize yaprak motifleri yerleştirilmiştir.

Tepeli kısmını, duvarları kesme taştan yapılmış uzunca bir yapı doldurmaktadır. Ortada yuvarlak kemerli iki kanatlı bir kapı, kenarlarda ise yuvarlak kemerli birer pencere aralıkları göze çarpmaktadır. Yapının orta kısmında dilimi alemlü büyük bir kubbesi, iki yanlarında ise küçük dilimli alemlü birer kubbesi mevcuttur. Büyük kubbenin sol tarafında gülü andıran bir bitkisel süsleme yer almaktadır. Mezar taşı yıprandığı için tam manasıyla tanımlanamamıştır.

3.2. ÖTM 66. Hacı İbrahim Kızı Hadice'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1237/1821

Bugünkü Durumu: Yerde, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celif sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.88 x 0.32 x 0.05

Kitabesi:

1 Huve'l-Baki

2 Hacı İbrahim kızı

3 Merhûme Hadice rûhuna

4 el-Fâtiha sene 1237

Tanım: Sadece baş şahidesi bulunan mezar merkez Tombaklı mezarlığında yer almaktadır. Mezar taşı aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır. Tepelik kısmı bir silme ile gövde kısmından ayrılmaktadır.

Gövdenin üst kısmında ortada palmet motifinden iki kenara doğru S kıvrımlı kıvrık dallar uzanmakta ve birer yaprakla sonlanmaktadır. Bunun alt tarafında dört satır mâil celî sülüs yazı, etrafı oyularak kabartma bir tarzda yazılmıştır.

Tepelik kısmında iki katlı dilimli kubbeli bir yapı yar almaktadır. Daha geniş olan birinci katta ortada iki kanatlı bir kapı, kenarlarda ise ikisi dikdörtgen, diğer ikisi de yuvarlak kemerli içi taralı dört pencere aralığı göze çarpmaktadır. Birinci katla ikici katı birbirinden ayıran bölme, kenarlara doğru kavis yaparak yanlara doğru uzamakta ve böylece yapıya bir derinlik kazandırılmaya çalışılmaktadır. Birinci kata göre daha dar tutulan ikinci katta içi taralı dikdörtgen görünümlü üç pencere yer almaktadır. Cami olduğu tahmin edilen yapının arka planına bolca servi ağaçları yerleştirilmiştir.

**3.2. ÖTM 67. Köse Oğlu Hacı Mustafa Zevcesi Afife Binti
Emine'nin Mezarı**

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: Cemaziyalahir 1315/1897

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.92 x 0.33 x 0.04

Kitabesi:

- 1 Sene 1315 Cemaziye'l-ahir
- 2 Yolu mağfıret-i Hazret-i Gaffar olsun
- 3 Rahmet-i Yezdan'a sezavar olsun
- 4 Hil'at-ı fahiresi damen-i afv-ı settar olsun
- 5 Rûh-ı pakine âlemde didar olsun
- 6 Köse oğlu Hacı Mustafa zevcesi
- 7 Afife binti Emine rûhuna
- 8 Fâtiha

Tanım: Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Mezar taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir silme ile tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş sekiz satır celi sülüs yazı sanatkârane bir tarz ve istifle kabartma olarak yazılmıştır. Kitabede bolca harekeye yer verilmiştir.

Tepelik kısmı stilize akantus yaprakları ile doldurulmuştur.

**3.2. ÖTM 68. Hacı Mehmed Efendi Hoca Mahdumu Sadık Efendi
Kerimesi ..... Mezarı**

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1318/1900

Bugünkü Durumu: Kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.76 x 0.39 x 0.06

Kitabesi:

- 1 Rihlet etti valideynin bir .....
- 2 Ola firdevs içre cennet bülbülü
- 3 Hamlini vaz' etmiş iken biçare
- 4 İflah olmadı azm eyledi ukbaya
- 5 Bırakub ..... evladın yadigâr
- 6 Şehadetin gelub gitti dünyadan
- 7 Hacı Mehmed Efendi Hacı mahdumi
- 8 Sadık Efendi kerimesi ..... (kırık)
- 9 1318

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Alt ve üst kısımları kırık olan mezar taşı düşey dikdörtgen formundadır.

Gövdenin kalan kısmında, araları cetvellerle bölünmüş dokuz satır mâil celî talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabede mevtanın doğum sırasında vefat ettiği ifade edilmektedir.

3.2. ÖTM 69. Mehmed Hoca'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 25 Rebiü'ahir 1348/1929

Bugünkü Durumu: Kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.68 x 0.34 x 0.07

Kitabesi:

1 1348

2 25 Rebiü'l-ahir

3 İlahi ente rahmanî

4 Reçaî minke ğufrânî

5 Vela te'huz bi-isyanî

6 Ve kemmil kulle noksanî

7 ..... Mehmed Hoca

(kırık)

Tanım: Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Üst ve alt tarafları kırık olan mezar taşı yerdedir.

Düsey dikdörtgen formundaki şahide gövdesinin kalan kısmında, araları silmelerle bölünmüş yedi satır rika yazı kabartma olarak yazılmıştır.

3.2. ÖTM 70. Kundakçı İsmâil Oğlu Hacı Şerif Ağa'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1930

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, başı kırık

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ő.) 0.77 x 0.29 x 0.04

(Ayak Ő.)0.82 x 0.25 x 0.04

Kitabesi:

1 Vefatı Kanun-u evvel 27 sene 1930

2 Kabrime bakub geğe ey Muhammed ümmeti

3 Ölünün diriden bir Fâtiha minneti

4 Kundakçı İsmâil oğlu Hacı

5 Şerif Ağa rûhuna Fâtiha

Tanım: Baş ve ayak taşları mevcut olan toprak mezar, Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Baş şahidesinin başlığı boyun kısmından kırık olup, düşey dikdörtgen formlu bir gövdesi vardır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş beş satır rika yazı kabartma olarak yazılmıştır. Kitabenin vefat tarihini içeren birinci

satırının bulunduğu kısım dikey bir cetvelle ikiye bölünmüştür. Mevtanın vefat tarihi miladi olarak verilmiştir.

Ayak taşı, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır. Muntazam görünümlü şahidenin orta kısmına, sade görünümlü bir servi ağacı oyma tarzda işlenmiştir. Servinin ucu sağa mâildir.

3.2. ÖTM 71. Giritli Mustafa'nın Zevcesi Baklacı Melek Hanım'ın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1350/1931

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.82 x 0.31 x 0.04
(Ayak Ş.) 0.77 x 0.38 x 0.06

Kitabesi:

1 Sene 1350

2 Ah komşular ben ne oldu bana bilmedim

3 Şu fani dünyada tul ömür sürmedim

4 Derdime derman aradım bir ilaç bulmadım

5 GİRİTLİ MUSTAFA-

6 NİN ZEVCESİ BAK-

7 LACI MELEK HANIM (yeni yazı)

8 Giritli Mustafa zevcesi

9 Baklacı Melek Hanım rûhuna Fâtiha

Tanım: Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezarın baş ve ayak taşları mevcuttur. Mezar taşları, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Baş şahidesinin gövde kısmında araları silmelerle bölünmüş dokuz satır yazı bulunmaktadır. Kitabenin ilk dört satırı ile son iki satırı rika ile yazılmış olup, aradaki üç satırı ise yeni yazı ile yazılmıştır.

Ayak taşı, yukarıdan aşağıya doğru daralan düşey dikdörtgen formunda olup, sivri kemerli bir tepeliği vardır. Şahide sade ve süslemesizdir.

3.2. ÖTM 72. Yenice Karyeli Hacı Hüseyin Bey Kerimesi Kifaye Kadın'ın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1299/1881

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette, sağlam

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celî sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.07 x 0.36 x 0.04

Kitabesi:

- 1 Huve'l-Hayyu'l-Baki sene 1299
- 2 Ah ile zar kılarım gençliğime doymadım
- 3 Hasreta fani cihanda tul ömür sürmedim
- 4 Derdime derman aradım bir ilaç bulmadım
- 5 Takdir-i Huda böyle imiş ta ezelden bilmedim
- 6 Yenice karyeli el-Hac Hüseyin Beg
- 7 Kerimesi Kifaye Kadın ruhuna
- 8 Fâtiha

Tanım: Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunan toprak mezarın sadece baş şahidesi mevcuttur. Şahide, aşağıdan yukarıya

doğru genişleyen düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile sivri kemerli bir tepelikten oluşmaktadır.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş sekiz satır mâil celî sülüs yazı, kabartma bir tarzda mahalli üslupla yazılmıştır.

Tepelik kısmında kaidesi iki dilimli bir vazodan çıkan akantus yaprakları, yukarı ve iki yandan kıvrımlar yaparak aşağı sarkmakta ve böylece tepeliği oluşturmaktadır.

3.2. ÖTM 73. Beşikçi Hacı'nın Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1323/1905

Bugünkü Durumu: Altı kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Mâil celi sülüs

Ölçüleri: (Baş Ş.) 0.65 x 0.30 x 0.03

Kitabesi:

1 Sene 1323

2 Kabrime bakub geçme ey Muhammed ümmeti

3 Ölünün diriden bir Fâtihadır minneti

4 Beşikçi Hacı

5 ..... Fâtiha

(kırık)

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan mezar, merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Alt kısmı kırık ve yerde olan mezar taşı, düşey dikdörtgen formunda bir gövde ile bir başlıktan oluşmaktadır.

Gövde kısmında, araları cetvellerle bölünmüş beş satır mâil celi sülüs yazı kabartma bir tarza mahalli bir üslupta yazılmıştır.

Başlık, kareye yakın formlu oval görünümlü sarıklı bir serpuştur. Sarığın geniş olan tek dilimi paralel bir şekilde sarılmıştır. Başlığın altı düz, üst kısmı ovaldir.

3.2. ÖTM 74. Ödemiş Eşrafından Bademyeli zade Nuri Bey Zevcesi Şerife'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1337/1918

Bugünkü Durumu: Baş ve ortadan kırık, yerde

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Celî talik

Ölçüleri: (Baş Ş.) 1.09 x 0.29 x 0.06

Kitabesi:

1 Sene 1337

2 Değil midir sonu ölmek insanın ey zair

3 Muammer olsa da bin yıl insanlar

4 Düşünme lezzet u zevki bırak azab-ı ğamı

5 Bütün safa ve hatanın neticesi

6 Ödemiş eşrafından Bademyeli

7 Zade Nuri Bek zevcesi

8 Şerife ruhuna Fâtiha

Tanım: Sadece baş şahidesi mevcut olan toprak mezar, Ödemiş merkez Tombaklı mezarlığında bulunmaktadır. Mezar taşın tepe kısmı ve gövdesi ortadan kırık olup yerdedir.

Yuvarlak kemerli bir cetvelle tepelikten ayrılan gövde kısmında, araları silmelerle bölünmüş sekiz satır celî talik yazı kabartma olarak yazılmıştır. Yuvarlak kemerin iki yanındaki boşluklara kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yerleştirilmiştir.

3.2. ÖTM 75. Ödemişli Şeyh Sakî'nin Mezarı

Bulunduğu yer: Tombaklı Mezarlığı

İnceleme Tarihi: Ekim 2009

Vefat Tarihi: 1937

Bugünkü Durumu: Dikili vaziyette

Malzeme: Mermer

Süsleme Tekniği: Kabartma

Yazı Türü: Rika

Ölçüleri: (Baş Ş.)

Kitabesi:

1 Pirim Hazret-i Uşşaki

2 Ulaşmadım yolunda sakî

3 Hicret itdi dünyadan

4 Ödemişli Şeyh Sakî

5 Gelub kabrime yaran

6 Diyeler Huve'l-Baki

7 Sene 1937

Tanım: Etrafı taş duvarlarla çevrili toprak mezarın başına dikilen yuvarlak mezar taşı, Tombaklı mezarlığında bulunan tek değişik örnektir. Geç döneme ait olan mezar taşı, silindirik bir yapıya sahip

olup, yeşil renkle boyalıdır. Oyma kitabenin bulunduğu zemin beyaz, yazılar ise siyaha boyalıdır.

Gövde kısmında kabartma olarak siyaha boyanmış yedi satır rika yazı mahalli bir üslupta yazılmıştır. Kitabede mevtanın vefat tarihi miladi olarak verilmiştir.

3.2. Üç adet kırık mezar taşı

Tombaklı mezarlığında bulunan bu mezar taşlarından soldaki üzerinde “Mehmed’in oğlu Koca” yazısı, ortadaki mezar taşında “Ah mine’l-mevt” yazısı, sağ baştaki mezar taşında ise, “Ahmine’l-mevt- Ahmed kızı-....Gülsüm ruhuna” yazıları yer almaktadır.

Osman Beşe'ye ait kırık bir mezar taşı ve kırık sarıklı bir başlık

Aişe'ye ait 1225/1810 tarihli kırık bir mezar taşı

Şerife'ye ait kırık bir mezar taşı: “Şerife rûhuna Fâtiha” yazılıdır.

1297/1879 tarihli kırık bir mezar taşı

Kırık bir mezar taşı(Huve'l-muin)

4.DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Ödemiş merkezde iki büyük mezarlık bulunmaktadır. Bunlardan birisi Sungurlu Mezarlığı, diğeri ise Tombaklı mezarlığıdır. Sungurlu mezarlığı yeni bir mezarlık olup burada sadece dört eski mezarlık mevcuttur. Bu mezar taşları, Yrd.Doç. Dr. Bilal Sezer tarafından incelenmiş olup, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Dergisinin 2002 tarih ve 21 sayısında yayımlanmıştır. Bu sebeple bu mezar taşları çalışmamız kapsamına alınmamıştır. Bunların dışında Ödemiş Müzesinde bir takım mezar taşları mevcuttur. Talep üzerine, Merkez Tombaklı mezarlığında bulunan mezar taşları ile Ödemiş müzesinde bulunan taşları konu alan bu çalışmayı yaptık.

Tombaklı mezarlığı, yörenin en eski mezar taşlarının bulunduğu mezarlık olması hasebiyle önem arz etmektedir. Ancak üzümlere ifade etmek gerekir ki mezar taşları en çok tahribata uğrayan mezar da maalesef Tombaklı mezarlığıdır. Aşağıda da görüleceği gibi, mezar taşlarının büyük çoğunluğu kırılmış ve yıpranmış durumdadır. Buna karşılık müzede bulunan taşlar daha sağlam ve daha az yıpranmış durumdadırlar.

Müze bahçesi ve içinde bulunan 25 adet mezar taşından 17'si erkek mezar taşı, 5 tanesi kadın mezar taşıdır. 3 adet mezar taşı kırık ve yazısız olduğu için tespiti yapılamamıştır. Bunların dışında sütun şeklinde üç adet mermer taşın mezar taşı olup olmadığı anlaşılamamıştır. Çünkü kitabeleri tahrip olduğu için okunamamıştır. Sadece birisinin üzerindeki tarih okunabilmektedir. Bu mezar taşlarından 8 tanesi muhtelif yerlerinden kırık, 17 tanesi de sağlam

durumdadır. Kitabesi mevcut olan 22 mezar taşının yazıları 16 adedi celî sülüs, bir tanesi celî sülüs ve Latince yazılmıştır. Bu mezar taşı tipolojisi ve bu yönü ile yörede tek örnektir. Diğerlerinden beş tanesi talik, bir tanesi ise rik'a ile yazılmıştır.

Müzedeki mezar taşlarında hacı, ağa, bey ve efendi unvanları öne çıkmaktadır. 7 adet mezar taşında hacı, 6 mezar taşında efendi, 2 mezar taşında bey, 3 mezar taşında ağa, iki mezar taşında hanım unvanı kullanılmıştır. Birçok mezar taşında ise birden fazla unvana yer verilmiştir: Hacı- bey, hacı-ağa, hac-efendi gibi. Bunların dışında Yörük, kâhya, çavuş, Arab, Gürcü lakapları da kullanılmıştır. Meslek olarak öne çıkanlar; etmekçi, meçsi, müderris, nalinci, boyacı gibi mesleklerdir. Yer adları olarak Halep, Selanik, Kayaköy, Kuyulu, Keles gibi isimler yer almaktadır. Ayrıca bir mezar taşında ise mahalle adı(Türkmen Mahallesi) zikredilmektedir. Bu taşlardan vefat tarihleri belli olanlardan bir tanesi 18. Yüzyılın sonları, 7 adet 19. Yüzyılın sonlarına, 9 adedi 20. Yüzyılın ilk yarısına, bir adedi ise 1958 yılına aittir. Mezar taşlarının hemen tamamı düşey dikdörtgen formundadır.

Tombaklı mezarlığında tesbit edilen 75 adet mezar taşı incelemeye tabi tutulmuş, bunların dışında tespit edilen parça halindeki bazı taşlar kataloğun sonunda verilmiştir. Bunlardan 42 adedi erkek, 32 adedi ise kadınlara aittir. Oldukça yıpranmış olan mezar taşlarından 39 adedi sağlam, 36 adedi ise muhtelif yerlerinden kırıktır. Erkek mezar taşlarının birçoğunun baş kısmı kırıktır. Sağlam olanlarda başlık olarak sarık ve fes kullanılmıştır. Mezarların sadece 17 adedinin baş ve ayak taşları mevcuttur. Mezar taşı kitabelerinde 55 taşa celî sülüs, 10

tanesinde rika, 9 adedinde 9 talik ve iki mezar taşında ise Osmanlıca yanında yeni yazı kullanılmıştır. Bu da bu mezarlığa mahsus bir özelliktir. Mezar taşlarının 12 adedi 18. Yüz yılın ikinci yarısı, 28 adedi 19.yüzyılın ilk yarısı, 6 adedi 19. Yüzyılın ikinci yarısı, 21 adedi ise 20 yüzyılın ilk yarısına aittir. Bir adet mezar taşı ise Ödemiş yöresinin Osmanlılar dönemine aışt en eski mezar taşı ola hasebiyle önem arz etmektedir. Kataloğun 37. Sırasına kayıtu bu mezar taşı 1720 yılında vefat eden Mehmet adlı bir şahsa aittir. Bunun dışında 18. Yüzyıla ait mezar taşlarının bulunuşu ile Tombaklı mezarlığı yöresinin en eski mezarlığı olma vasfını haizdir. Kitabede satır sadedi genellikle 5-7 aralığında olmakla beraber; en az 3, en çok 11 satır olarak değişmektedir. Kitabede başlangıç yazısı olarak 23 adet “Ah mine’l-mevt”, 11 adet “Huve’l-Muin”, 9 adet “Huve’l-Baki”, 9 adet tarih, 6 adet “sene” ve diğerleri ise isim, merhum ve değişik başlangıç cümleleri ile başlamaktadırlar.

Tombaklı mezarlığında bulunan mezar taşları da diğer mezarlıklarda olduğu gibi düşey dikdörtgen formunda bir tipolojiye sahiptirler. Sadece 75. Sıradaki mezar taşı yuvarlaktır. Erkek mezar taşlarının çoğunun baş kısmı kırıktır. Mevcut olanlar ise sarık ve fes türünde serpuşlardır. Kadın mezar taşları ise Büyük çoğunlukla sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadırlar. Bir tanesi yuvarlak kemerli tepeliğe sahip iken iki tanesinin ise dilimli ve kıvrımlı tepelikleri vardır. Erkek mezar taşlarında süsleme bulunmamakla beraber kadın mezar taşlarının tepeliklerinde bir tanesi hariç tamamında süsleme öğesi bulunmaktadır. Bunların yedi adedinde mimari unsur olarak cami

tasviri ile bitkisel süslemeler yer almaktadır. Diğerlerinin tamamına yakınında ise bitkisel süslemeler ağırlıklı olarak işlenmiştir.

Mezar taşlarında unvan olarak, müzedeki taşlarda olduğu gibi, hacı, bey, ağa, hanım, hatun gibi unvanlar yanında seyyid, koca, kara, beşe, köse, küçük, karaabalı, şeyh gibi unvanlar da kullanılmıştır. Yer adları olarak Yenice, Şarkikaraağaç, Geylan, Yeniköy, Girit, Ödemiş, Bademye gibi isimler göze çarpmaktadır. Meslek olarak; keçeci, hafız, gürenci, kayıkçı, molla, kundakçı, baklacı gibi isimler yer almaktadır.

Sonuç olarak, Ödemiş yöresinin en eski mezar taşlarını barındıran Tombaklı mezarlığı, maalesef en büyük tahribata uğrayan mezarlıklardan birisidir. Bu sebeple yetkililerin bir an önce gerekli tedbirleri almaları gerekmektedir. Mezarlığın koruma altına alınması, mezarlıkta gerekli düzenlemelerin yapılarak öncelikle etrafının çevrilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde birkaç sene sonra şimdi mevcut olanlar da yok olacak; sadece kitap sayfeleri arasında varlığını devam ettirebilecektir. Aynı şekilde Ödemiş müzesinde bulunan mezar taşlarının mahzenden çıkarılarak belli bir düzen çerçevesinde müze bahçesinde teşhir edilerek ziyaretçilerin istifadesine sunulmalıdır. Bu konuda bize düşen her türlü katkıyı sunacağımızı ifade etmek istiyoruz. Nasip olursa Ödemiş'in diğer belde ve köylerindeki mezar taşlarını da yayımlayarak, yöre halkı ve araştırmacıların istifadesine sunmak arzusundayız.

5. KAYNAKLAR

- Armağan, A. Munis, *Osmanlı Belgelerinde Ödemiş*, Ödemiş 2011.
- Ayanoğlu, Fazıl İsmail, “*Vakıflar İdaresince Tanzim Ettirilen Tarihi Makbereler*”, *Vakıflar Dergisi*, Sayı II, Ankara 1972.
- Baykara, Tuncer, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I Anadolu'nun İdari Taksimatı*, Ankara 1988.
- Eyice, Semavi, “*Mezarlıklar ve Hazireler*” *İslam Dünyasında Mezarlıklar Ve Defin Gelenekleri*, c. 2, Ankara 1996.
- ..... “*Tarihi Mezarlar Ve Mezarlıklara Dair Notlar*”, *Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü Ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu*, İstanbul 1999.
- İbn Batuta, *Seyahatname*, Trc. Şerif Paşa.
- Laquer, H.P., *Huve'l-Baki*, İstanbul, 1997.
- Nüzhet, S., *İstanbul'da Meşhur Meşahire Ait Mezar Taşları* By. 1932.
- Sevim, Ali -Yaşar Yücel, *Türkiye Tarihi(Fetih, Selçuklular Ve Beylikler Dönemi)*, Ankara 1989.
- Sezer, Bilal, “*Ödemiş Sungurlu Mezarlığı'ndaki Eski Yazılı Mezar Taşları*”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, Sayı 21, Erzurum 2008.
- Ödemiş, *Küçükmenderes Havzası Doğa, Kültür Ve Turizm Rehberi*, Ödemiş 2013.
- Tunçel, Gül, *Batı Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Cami Tasvirli Mezar Taşları*, Ankara 1989.
- Uzunçarşılı, İ. Hakkı, *Anadolu Beylikleri Ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara 1984.
- Yavuz, Behiç Galip, *Ödemiş'in Tarihi*.

978-625-7029-30-8

